

Waterschap **Scheldestromen**

Kadernota 2027

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Voorwoord	4
1. Inleiding	5
2. Ontwikkelingen	6
2.1 Programma Waterkeringen	9
2.2 Programma Watersystemen	11
2.3 Programma Wegen.....	13
2.4 Programma Afvalwaterketen.....	15
2.5 Programma Bestuur en Organisatie	20
3. Financieel Kader	23
3.1 Uitgangspunten begroting / meerjarenraming versus kadernota	24
3.2 Totale netto kostenstijging	26
4. Meerjareninvesteringsprogramma 2026	30
4.1 Toelichting algemeen	31
4.2 Investerings programma Waterkeringen.....	33
4.3 Investerings programma Watersystemen.....	38
4.4 Investerings programma Wegen	40
4.5 Investerings programma Afvalwaterketen	43
4.6 Investerings Bestuur en Organisatie	46

Voorwoord

Voor u ligt de Kadernota 2027 van waterschap Scheldestromen. Met deze nota bepalen wij de inhoudelijke en financiële kaders voor de begroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2031. De kadernota biedt inzicht in de opgaven waarvoor het waterschap staat en in de keuzes die nodig zijn om onze taken ook de komende jaren zorgvuldig en verantwoord te blijven uitvoeren.

De opgaven nemen in omvang en complexiteit toe. Klimaatverandering, strengere wet- en regelgeving, hogere eisen aan waterkwaliteit en waterveiligheid en een groeiende vervangings- en onderhoudsopgave vragen om een blijvende inzet. Deze ontwikkelingen werken structureel door in onze financiële vooruitzichten.

Tegen deze achtergrond staat de Kadernota 2027 nadrukkelijk in het teken van continuïteit. We zetten bestaand beleid en eerder gemaakte bestuurlijke afspraken voort en nemen daar bovenop uitsluitend onvermijdelijke kosten op. De invloed van internationale spanningen is moeilijk voorspelbaar. Waar mogelijk worden risico's opgevangen binnen het weerstandsvermogen. De huidige onzekerheden werken daarmee niet op voorhand door in lasten voor burgers en bedrijven.

Het jaar 2027 is daarnaast bestuurlijk bijzonder. De waterschapsverkiezingen zullen leiden tot een nieuw bestuur met een bestuursprogramma met daarin eigen en mogelijk nieuwe accenten. Heldere keuzes en een transparant beeld van de opgaven waar het waterschap voor staat zijn ook daarvoor van belang.

Deze kadernota maakt zichtbaar hoe inhoudelijke ontwikkelingen en financiële consequenties samenkomen en laat de spanning zien tussen ambities, uitvoeringskracht en betaalbaarheid. Het is aan de algemene vergadering om hierin richting te geven en prioriteiten te stellen, met oog voor zowel de korte als de lange termijn.

Wij bieden u deze kadernota aan als basis voor de verdere bestuurlijke afweging en zien uit naar de bespreking en besluitvorming richting de begroting 2027.

Namens het dagelijks bestuur,
de dijkgraaf

1. Inleiding

In deze kadernota 2027 zijn de kaders voor 2027-2031 opgenomen en daarmee vormt de kadernota het uitgangspunt voor de begroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2031.

De kadernota brengt ontwikkelingen en risico's in beeld. In het hoofdstuk 'Financieel kader' zijn de gegevens uit de vastgestelde begroting 2026/meerjarenraming 2027-2030 geactualiseerd en kostenontwikkelingen richting 2027-2031 meegenomen. Ook zijn de in de meerjarenraming opgenomen investeringen geactualiseerd waarbij de afwijkingen zijn toegelicht.

De kadernota geeft daarmee inzicht in de inhoudelijke opgave waar het waterschap voor staat. De keuzes van de uitvoering van de in deze kadernota opgenomen ontwikkeling worden uiteindelijk gemaakt bij de begroting 2027/ meerjarenraming 2028-2031 waarover de besluitvorming zal plaatsvinden in de algemene vergadering van november 2026.

2. Ontwikkelingen

De paragrafen binnen dit hoofdstuk beschrijven de ontwikkelingen per programma. Enkele ontwikkelingen hebben betrekking op meerdere programma's of zijn organisatiebreed van invloed. Deze ontwikkelingen worden hieronder benoemd.

Verkiezingen

In maart 2027 vinden de waterschapsverkiezingen plaats. Middels communicatie wordt ingezet op opkomstbevordering en tevens bekendheid van het publiek met de taken van het waterschap. Daarbij wordt aangesloten bij de landelijke communicatiecampagne via de Unie van Waterschappen, aangevuld met een eigen Zeeuwse campagne inclusief open dag. In de meerjarenraming was reeds geanticipeerd op de kosten hiervoor.

Verkoop kantoor Terneuzen

Conform het AV besluit van september 2025 wordt het kantoor Terneuzen verkocht. Als het pand succesvol wordt verkocht zal de overdracht naar een nieuwe eigenaar in 2027 plaatsvinden. Er is in de organisatie specifiek aandacht voor de medewerkers die momenteel vanuit dit kantoor werken. In de kadernota is nog niet geanticipeerd op eventuele verkoopopbrengsten. Gezien het verwachte moment van overdracht van het kantoor is voor 2027 nog rekening gehouden met 5 maanden verhuuropbrengsten van het gebouw.

Prijsstijgingen als gevolg van onrust in het Midden-Oosten

De internationale spanningen in het Midden-Oosten leiden tot hogere energie- en brandstofprijzen en mogelijk schaarste van producten waarvan olie een grondstof is. Omdat we energieprijzen voor langere tijd hebben vastgelegd zal de directe impact op de energiekosten in 2027 beperkt zijn. Desondanks kunnen de huidige ontwikkelingen financiële impact hebben op het waterschap, omdat ze ook doorwerken in de kosten van producten en diensten. Hier zijn vooralsnog geen extra kosten voor begroot, wel is dit als belangrijk risico opgenomen in de risicoparagraaf en wordt weerstandsvermogen aangehouden om eventuele effecten te kunnen opvangen vanuit de reserves.

Wegenheffing

Bij de recente wijziging van de Waterschapswet is het belastingstelsel van de waterschappen is aangepast. Hierdoor is onder andere de systematiek voor de kostentoedeling van het watersysteembeheer gewijzigd. Dit heeft bij de vastgestelde Kostentoedelingsverordening watersysteembeheer en wegenbeheer waterschap Scheldestromen 2026 geleid tot een sterke stijging van het kostenaandeel ongebouwd. Omdat de wegenheffing onderdeel uitmaakt van de watersysteemheffing is de nieuwe kostentoedelingssystematiek toegepast op zowel de kosten van het watersysteembeheer als het wegenbeheer. Dit heeft de vraag opgeroepen of een identieke methodiek op basis van gebiedskenmerken ook passend is voor de verdeling van de kosten van het wegenbeheer.

Op basis van een extern uitgevoerd onderzoek heeft de algemene vergadering op 9 april 2026 besloten een aparte wegenheffing in te voeren op basis van gebiedskenmerken met afwijkende formules voor de toedeling van de kosten van het wegenbeheer. Voor deze aparte wegenheffing is wijziging van het Reglement voor het waterschap Scheldestromen nodig. In dat kader heeft er op 11 mei 2026 een bestuurlijk overleg met de provincie plaatsgevonden. De kostenaandelen voor het wegenbeheer van de verschillende categorieën zullen vastgelegd worden in een nieuwe kostentoedelingsverordening die op 19 november 2026 zal worden vastgesteld. Bij het opstellen van de begroting zal ook uitgegaan worden van de invoering van de wegenheffing en zullen de algemene reserve watersysteembeheer en de egalisatiereserves watersysteembeheer verdeeld worden over de taken watersysteembeheer en wegenbeheer. Bij de herziening van de “Nota kostentoerekening en onderbouwing tarieven” zal eveneens rekening worden gehouden met de invoering van een aparte wegenheffing. Sabewa Zeeland zal gevraagd worden de wegenheffing voor het waterschap uit te voeren.

Weerbaarheid en Nederlandse Digitaliseringsstrategie

Het waterschap krijgt op korte termijn te maken met nieuwe wettelijke verplichtingen op gebied van risicobeheersing en beveiliging, die voortkomen uit de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke) en de Cyberbeveiligingswet (Cbw). Die laatste is de Nederlandse vertaling van de Europese NIS2-richtlijn. Deze wetten zijn erop gericht om de fysieke weerbaarheid (WWKE) en digitale weerbaarheid (CBW) van vitale sectoren te versterken. Waterschappen worden aangemerkt als kritieke entiteiten vanwege hun beheer van keringen, gemalen en zuiveringsinstallaties, en moeten gaan voldoen aan strenge risicomanagementeisen. Momenteel wordt gewerkt aan de aanpak hiervoor en wordt de impact in beeld gebracht.

Daarnaast is vanuit het Rijk gewerkt aan een nieuwe Nederlandse Digitaliseringsstrategie. Gedreven door de huidige geopolitieke situatie is deze onder meer gericht op strategische autonomie van de gehele Nederlandse overheid, met als doel onafhankelijk te zijn van andere mogelijkheden voor het digitale functioneren van de overheid. Deze strategie omvat verregaande uniformering en samenwerking tussen de overheden inclusief de waterschappen. Afhankelijk van de uitwerking kan de impact op de organisatie en kosten van het waterschap groot zijn. Bij het reageren op, en eventueel uitwerken van, deze strategie trekt Scheldestromen op met de andere waterschappen via de Unie van Waterschappen.

Assetmanagement

In 2027 zetten we de doorontwikkeling van assetmanagement voort. We verfijnen de in 2026 opgestelde assetmanagementplannen (AMP's) per kerntaak, waarin de doelstellingen en prestaties binnen de kaders van het Strategische assetmanagementplan (SAMP) en het Assetmanagementbeleid zijn uitgewerkt naar maatregelen en risico's. Daarnaast zijn in 2026 de eerste Lange Termijn Asset Plannen (LTAP's) opgesteld voor een beperkte scope aan assets. In de LTAP's worden de maatregelen, op basis van risicogestuurd onderhoud, vertaald naar meerjarige investerings- en onderhoudsprogramma's. Hierdoor wordt richting gegeven aan de strategische instandhoudings- vervangings- en verbeteringsopgave. In 2027 werken we aan verdere verbetering van de opgestelde LTAP's en verbreding van de scope. De AMP's en de LTAP's vormen daarbij een belangrijke basis voor het programmeerproces en de planning- en controlcyclus. In het kader van assetmanagement worden beheerplannen opgesteld die financiële consequenties kunnen hebben.

Parallel hieraan investeren we in de verdere ontwikkeling van de randvoorwaarden voor professioneel assetmanagement. Dit betreft onder meer het verbeteren van de data- en informatievoorziening en ICT-ondersteuning, door het verzamelen van benodigde data en het aanschaffen en inrichten van passende systemen. Daarnaast versterken we de assetmanagementorganisatie door gerichte training en ontwikkeling van kennis en vaardigheden. Door taak- en rolverduidelijkingen te doorleven en hierover het actieve gesprek te voeren met elkaar, bouwen we verder aan een lerende organisatie.

Ontwikkelingen wetgeving energie en duurzaamheid

Er vinden momenteel diverse ontwikkelingen plaats op het gebied van energie en duurzaamheid, waaronder wijzigingen in wet- en regelgeving. Wanneer er nieuw beleid op het gebied van energie en duurzaamheid wordt ontwikkeld zal dit naar verwachting leiden tot aanvullende investeringen.

2.1 Programma Waterkeringen

In Nederland bepaalt de Omgevingswet (voorheen Waterwet) dat waterkeringen - dijken, dammen, stuwen en duinen - moeten voldoen aan strenge veiligheidsnormen. Deze wet is er sinds 2009 en zorgt ervoor dat we de waterveiligheid regelmatig toetsen en waar nodig verbeteren. Onder andere door toenemende dreiging van klimaatverandering, zijn in 2017 aangescherpte veiligheidseisen ingevoerd. Dit betekent dat waterschappen dijken moeten aanpassen om aan deze nieuwe eisen te voldoen en om te zorgen voor blijvende waterveiligheid voor onze inwoners. Waterschap Scheldestromen beheert en inspecteert dagelijks ruim 425 kilometer aan Zeeuwse primaire dijken en duinen. Tot 2050 versterken we 114 kilometer aan Zeeuwse kustlijn binnen het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP).

Regionale keringen

In de Provinciale Verordening heeft de Provincie Zeeland in 2024 de normen voor de regionale keringen vastgesteld. Deze keringen keren dagelijks water (natte regionale keringen) of hebben een compartimenterende functie (droge regionale keringen). In totaal gaat het om 562 km aan regionale keringen. Tot 2029 worden deze keringen getoetst om te beoordelen of ze voldoen aan de norm die is opgenomen in de verordening. Aan de hand van de resultaten van de toetsingsronde wordt bepaald of een versterkingsopgave noodzakelijk is.

Planning uitvoering projecten Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)

Op basis van de uitkomsten van de eerste ronde van de wettelijke beoordeling van alle primaire keringen (LBO 1) die in 2022 is afgerond, is in 2023 een indicatieve planning opgesteld van alle HWBP -projecten tot 2050. Deze is in 2025 geactualiseerd en financieel doorgerekend. In 2027 starten twee projecten, Zuid-Beveland Oost Westerschelde start met de verkenning en Tholen met de voorverkenning. In de subsidiabele voorverkenning worden nog enkele onderzoeken uitgevoerd om de projectscope aan te scherpen. Om te zorgen dat een continue stroom aan HWBP-projecten vanuit Scheldestromen op het programma komen worden ook met regelmaat ingangstoetsen doorlopen. De financiële gevolgen zijn een stijging van de solidariteitsbijdragen (periode 2030-2036 € 3,7 tot € 5 miljoen per jaar extra) en een stijging van de kapitaallasten van investeringsprojecten.

Tweede landelijke beoordelingsronde (LBO 2)

Omdat het beoordelen van primaire waterkeringen een continu proces is, is in 2025 gestart met de beoordeling binnen de tweede landelijke beoordelingsronde van de primaire waterkeringen en de kunstwerken. Het einde van deze beoordelingsronde is 1 januari 2035, maar continu inzicht in de waterkeringen is vereist vanuit de zorgplicht. De voorlopige oordelen uit LBO-1 moeten uiterlijk 1 januari 2029 zijn omgezet in een definitief oordeel binnen LBO-2. Mogelijke risico's bij deze ontwikkeling zijn het ontbreken van definitieve veiligheidsoordelen waardoor niet aan de regelgeving wordt voldaan en landelijke vertraging binnen het beoordelings- en ontwerpinstrumentarium (BOI, o.a. software).

Profiel van vrije ruimte

Door klimaatverandering stijgt de zeespiegel en nemen extreme rivierafvoeren toe. Hierdoor blijven, ook met het huidige waterveiligheidsbeleid, dijkversterkingen in de toekomst noodzakelijk. De meeste waterschappen beschikken over een juridisch instrument om voor toekomstige dijkversterkingen ruimte te reserveren: het zogenoemde profiel van vrije ruimte (PVVR). Deze zone biedt de mogelijkheid om waterkeringen in de toekomst efficiënt te kunnen versterken, zodat zij blijven voldoen aan de gestelde eisen. Waterschap Scheldestromen heeft dit PVVR nog niet, maar gebruikt de beschermingszone A in de zoneringen om ruimte te reserveren voor toekomstige versterkingen. In de Kamerbrief Water en Bodem Sturend uit 2022 is aangekondigd dat, als gevolg van klimaatverandering, een actualisatie van de PVVR noodzakelijk is. Op basis van de Tussenbalans van het Kennisprogramma Zeespiegelstijging uit 2023 is deze noodzaak verder benadrukt. In het Bestuurlijk Overleg Water van 11 december 2024 zijn landelijke afspraken gemaakt over de actualisatie van de PVVR (onder meer over planning, uitgangspunten, wijze van vastlegging en periodieke toetsing). De actualisatie moet in 2029 gereed zijn.

Ontwikkelingen rondom landschap, natuur, cultuurhistorie en recreatie (LNCR)

Er is een groeiende belangstelling om waterkeringen bij te laten dragen aan verschillende LNCR-thema's en daarmee een integraal onderdeel van de leefomgeving te maken. Het onderhoud van de grasbekleding vraagt bijvoorbeeld steeds meer maatwerk, zodat kansen voor biodiversiteitsverbetering kunnen worden benut. De primaire waterkering ligt vaak binnen of grenst aan Natura 2000-gebieden. Dit biedt specifieke mogelijkheden om, via aangepast beheer en onderhoud en bij nieuwe projecten, zowel de waterveiligheid te verbeteren als de biodiversiteit te versterken en de verbinding met aangrenzende gebieden te vergroten. De recent goedgekeurde gedragscode vraagt om nadere uitwerking in het beheer en onderhoud van onder andere waterkeringen. Daarnaast vereist de uitvoering van de habitatbenadering specifieke expertise. Waterkeringen spelen ook een steeds belangrijkere rol in recreatie. De vraag naar recreatieve initiatieven en meewerken aan natuurbelangen op en rond waterkeringen neemt toe, maar beleid om hier op een gestructureerde manier mee om te gaan ontbreekt. Een risico is dat we in de toekomst ongewenste wildgroei krijgen aan recreatieve voorzieningen waardoor we meer inspanning moeten leveren om onze inspecties en onderhoud uit te voeren. Naast voornoemde zaken zijn er ook een aantal lopende dossiers die een omgevingsgerichte coördinatie vragen.

2.2 Programma Watersystemen

Het programma Watersystemen omvat een breed pakket aan taken en verantwoordelijkheden voor beleid, beheer en onderhoud van oppervlakte- en grondwater en muskusrattenbestrijding. Onder invloed van Europese en landelijke wetgeving, klimaatverandering, opkomst van nieuwe stoffen, maar ook maatschappelijke thema's als zoet water, werken we aan grote uitdagingen met als doel schoon en voldoende water.

KRW Monitoring

Herziene Europese regelgeving leidt ertoe dat er extra stoffen bemonsterd moeten worden. In 2027 start een pilot BIO-assays waar € 40.000,- voor nodig is in 2027 en € 70.000,- in 2028.

Vanaf 2028 geldt de verplichting om in iedere planperiode ten minste eenmaal elk KRW-waterlichaam te monitoren. Hiervoor is structureel een bedrag van € 35.000,- per jaar nodig. Ook is bepaald dat het aantal te bemonsteren stoffen wordt uitgebreid met 25 aanvullende stoffen in 2028; hiervoor is € 40.000,- structureel benodigd.

Biotamonitoring: Deze monitoring moet iedere drie jaar plaatsvinden. In 2028 zal een nieuwe monitoringsronde moet gebeuren voor dezelfde stoffen zoals deze in 2025 zijn gemonitord. De kosten hiervoor bedragen incidenteel € 70.000,-

Stroomgebiedsplan 4 (SGB4 2028-2033)

In afstemming met andere overheden uit het gebied wordt een 4^e stroomgebiedsplan opgesteld. Verschillende zaken vragen nadere uitwerking en separate besluitvorming in de planperiode. Er zijn echter ook onderdelen waarvan al zeker is dat deze moeten worden uitgevoerd, zoals onderzoek gericht op het faciliteren van de uittrek van schieraal, het verkennen van alternatieve onderwaterstructuren ten behoeve van de visstand en de verdere ontwikkeling van ecologische kennis. Voor de jaren 2028, 2029 en 2030 is voor deze onderzoeken incidenteel een bedrag van € 90.000,- per jaar nodig.

Baggeren

Ten aanzien van baggerprojecten moet worden aangetoond dat uitvoering geen negatieve gevolgen heeft voor de ecologische toestand, zoals bedoeld in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Vanaf 2027 is hiervoor structureel een bedrag van € 100.000,- per jaar nodig.

Grondwateronttrekkingen

Het besluit van I&W over grondwateronttrekkingen is nog niet genomen. Vooruitlopend hierop is het waterschap, in afstemming met de provincie, onderzoek gestart naar de inzet van debietmeters bij grondwateronttrekkingen. Dit ook als uitkomst van het proces wat doorlopen is om te komen tot een bouwstenennotitie voor Duurzaam Waterbeheer.

Zoetwater

Voor de verbetering van de zoetwatersituatie werken we in het kader van het Zeeuws Deltaprogramma zoetwater nauw samen met de provincie Zeeland. Enkele zoetwatermaatregelen zijn benoemd als “kop-lopermaatregelen” onder het voormalige NPLG en deze krijgen financiering vanuit het Rijk. Tegelijkertijd zijn we als waterschap actief binnen de Zuidwestelijke Delta op het onderdeel Zoetwater.

Oppervlaktemonitoring bij RWZI's

Bij de rioolwaterzuiveringsinstallaties wordt oppervlaktewatermonitoring uitgevoerd. Voor de uitvoering hiervan is in 2027 eenmalig een bedrag van circa € 250.000,- nodig. Met dit onderzoek wordt inzichtelijk in hoeverre de afvalwaterketen een bron is voor microparameters en kan een prioritering worden bepaald van de bronaanpak binnen de keten danwel van de verdergaande zuivering van het afvalwater.

Monitoring droogtebestrijding

Ten behoeve van droogtebestrijding in Natuurgebieden als de Yerseke en Kapelse Moer is monitoring van het water wat ingelaten wordt om droogteschade te voorkomen nodig. Hiervoor is jaarlijks € 50.000,- nodig.

Besturingssoftware waterinlaten

Vervanging van componenten is nodig omdat voor de besturing van de inlaten de software niet langer beschikbaar is op de markt. Het gaat om eenmalige kosten van € 40.000 euro in 2027.

Aanbesteding onderhoudsbestek

De aanbestedingsprocedure voor het 4-jarig onderhoudsbestek voor beheer- en onderhoud loopt in 2026. De uitkomst van de aanbesteding zal inzicht geven in welke middelen nodig zijn voor het reguliere onderhoud; denk hierbij aan het onderhoudsbaggeren vanaf de kant, transporteren van baggerspecie, oeverherstel incl. de fauna-uittreedplaatsen, schonen van duikers en verwijderen en aanleggen van dammen (het gaat hier dus niet over het maaien). De uitkomst is nog ongewis en zal in 2026 bekend zijn, maar is nadrukkelijk als financieel risico opgenomen in deze kadernota. In de begroting 2026 bedraagt het totaal van het onderhoudsbestek € 6,9 miljoen.

Landelijke afspraken financiering Muskusrattenbestrijding

Na het maken van de solidariteitsafspraken in 2022 is er in Nederland veel inzet geleverd om de populatie terug te dringen tot de landsgrenzen. Op veel plaatsten levert de inzet ook resultaat op, echter in delen van ons land is nog extra inspanning nodig om de populatie te laten krimpen. Binnen de commissie Waterveiligheid is gesproken over het heroverwegen van de afspraken rondom de solidariteitsfinanciering, met als doel landelijke solidariteit te behouden en blijvende inzet leveren om de opgave voor 2034 te realiseren. Voor alle waterschappen, en dus ook voor Scheldestromen, zal een solidariteitsbijdrage gevraagd worden voor de toename van de landelijke bestrijdingscapaciteit. Besluitvorming wordt in 2026 voorzien.

2.3 Programma Wegen

Het waterschap is met circa 4.000 kilometer aan wegen, 125.000 bomen en 413 kilometer aan singelbeplanting de grootste wegbeheerder van Zeeland. De zorgplicht voor onze wegen is wettelijk vastgelegd in de Wegenwet en het Burgerlijk Wetboek. De concrete uitwerking hiervan is landelijk opgenomen in de richtlijnen van de CROW. In lijn met het Waterschapsbeheerprogramma en het Bestuursakkoord blijft de wegentaak een kernverantwoordelijkheid met als prioriteit een veilige en goed onderhouden infrastructuur voor onze wegen, fietspaden, bermen, beplanting, kunstwerken en verlichting.

Verhardingen & onderhoud wegen

Het beheer en onderhoud van onze wegeninfrastructuur staat onder druk. Effecten van klimaatveranderingen (zoals hitte en droogte) en een toenemende verkeersbelasting (door zwaarder en groter wordend materieel) veroorzaken in groeiende mate schade aan onze wegeninfrastructuur. Dit resulteert in een stijgende onderhoudsbehoefte. Om de veiligheid, kwaliteit en beperking in de aansprakelijkheidsrisico's te waarborgen, is het noodzakelijk om ons beheer en onderhoud structureel te versterken. Het waterschap hanteert, overeenkomstig met de gangbare systematiek van het CROW, kwaliteitsniveau B (basisniveau). Dit niveau is het meest kosten efficiënt en voorkomt dat we verdere achterstanden oplopen tot lagere kwaliteitsniveaus C of D, waarbij zwaardere en duurdere maatregelen noodzakelijk zijn. Om ons areaal goed te kunnen beheren en onderhouden, en te voorkomen dat het areaal verder onder druk komt te staan, zijn extra middelen noodzakelijk. In deze kadernota is een verhoging van het onderhoudsbudget opgenomen van € 1.000.000,- voor 2027. Opvolgend dient er besluitvorming plaats te vinden over de meerjarenopgave voor 2028 - 2030. Daarnaast moet binnen de onderhoudsbestekken voor onder andere de dek- en slijtlagen rekening worden gehouden met het risico van kostenstijgingen van de brandstofprijzen.

Weginrichting

De inrichting van onze wegen passen we stapsgewijs aan, aan de CROW-richtlijnen en de vastgestelde koers van het landelijke Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030. Uit de vormtoets blijkt dat een substantieel deel van het areaal nog niet voldoet aan de landelijke richtlijnen, waarbij met name de gebiedsontsluitingswegen (80 km/u) achterblijven. De erftoegangswegen (60 km/u) - de kern van onze taak - scoren overwegend beter. We hanteren een risicogestuurde aanpak om gericht toe te werken naar de gewenste inrichtingsvereisten. Parallel hieraan herzien wij de wegencategorisering zodat functie, gebruik en inrichting beter met elkaar in balans worden gebracht. Na besluitvorming over deze herziening en de financiële consequenties kunnen maatregelen doelgericht worden geprioriteerd en uitgevoerd. Daarbij sturen wij op doelmatigheid door maatregelen waar mogelijk te combineren met de onderhoudsopgave. In de afweging en prioritering wordt expliciet rekening gehouden met de netwerken voor fiets- en landbouwverkeer.

Onderhoud beplanting en bermen

Het beheer van bermen en beplanting langs onze wegen omvat gras, bomen en beplanting. Vanuit onze doelstelling houden wij de lengte van de wegbeplanting op peil. Dit vraagt om integrale oplossingen, mede doordat de beschikbare ruimte verder onder druk staat door bijvoorbeeld de aanleg van kabels en leidingen. Tegelijkertijd benutten wij kansen voor samenhangend groenbeheer. De uitvoering van de gedragscode heeft aanscherping van ecologische eisen en werkprotocollen, en daarmee personele capaciteit, met zich meegebracht. Toepassing van uitwerkingsmethoden zal in 2027 doorlopen en kan toekomstige onderhoudskosten voor bijvoorbeeld de maaibestekken, doen stijgen. De doorontwikkeling van assetmanagement kan komende jaren leiden tot een groter onderhoudsareaal en daarmee tot aanvullende inzet van capaciteit en financiële middelen. Daarnaast werken wij binnen de kaders van de Natuurherstelverordening (Europese wetgeving). Dit betekent dat wij vanuit de wettelijke verplichting sturen op het voorkomen van achteruitgang van natuurwaarden richting 2030. Bij projecten (denk aan het verbreden van een fietspad) versterken we waar mogelijk de natuurwaarden door een verbetering ten opzichte van de bestaande situatie te realiseren.

Kunstwerken

Op grond van de wettelijke verplichtingen zijn wij verantwoordelijk voor het veilig en doelmatig beheren van de kunstwerken in onze wegen. De afdeling Wegen beheert een omvangrijk areaal van 100 bruggen en bijna 5.000 duikers. Om invulling te geven aan deze verantwoordelijkheid wordt de onderhoudsopgave van onze kunstwerken systematisch en risicogestuurd in beeld gebracht. In 2029 beschikken wij over een volledig en actueel inzicht in de staat, onderhoudsbehoefte en kosten van onze kunstwerken. De benodigde maatregelen worden tot die tijd gefaseerd opgenomen in een geprioriteerde meerjarenopgave, waarbij periodiek onderhoud wordt uitgevoerd op basis van beschikbare middelen.

Openbare verlichting

De afdeling Wegen is verantwoordelijk voor de openbare verlichting die langs de waterschapswegen staat. Op het gebied van de openbare verlichting werken we samen met Bureau Openbare Verlichting Zeeland (BOVZ). Vanwege de toenemende energiekosten hebben we in de kadernota extra budget van € 90.000,- opgenomen. Tegelijkertijd zetten we blijvend in op het verduurzamen van de verlichting langs onze wegen. Dit doen we door het gefaseerd vervangen van bestaande lichtmasten of armaturen voor energiezuinigere en slimmere varianten. Hierdoor verbeteren we naast de verkeersveiligheid ook de duurzaamheid van onze infrastructuur. Conform de eerder afgesloten overeenkomst neemt het waterschap de openbare verlichting, die langs de waterschapswegen staat, over van de Zeeuwse gemeenten. In 2027 verwachten we alle overdrachten te hebben gerealiseerd. Voor het onderhoud van de lichtmasten die reeds door de gemeenten aan ons zijn overgedragen wordt € 150.000,- vanuit de bestemmingsreserve toegevoegd aan het onderhoudsbudget.

2.4 Programma Afvalwaterketen

Onder het programma Afvalwaterketen vallen alle technische installaties die nodig zijn voor het afvoeren en zuiveren van afvalwater. Rioolwaterzuiveringsinstallaties, persleidingen, rioolgemalen maar ook data en (digitale)systemen om gegevens te verzamelen en deze installaties automatisch te kunnen besturen. Dit gebeurt volgens geldende wet- en regelgeving en is een dankbaar vakgebied voor nieuwe ontwikkelingen, innovaties en (circulair) (her)gebruik. Investerings- en onderhoud zijn noodzakelijk om deze installaties goed te laten functioneren.

Onderhoudsbeheer Systeem (OBS)

Om de technische installaties van het waterschap in goede staat te houden is een eenduidige integrale werkwijze voor beheer van OBS nodig. Dit geldt voor alle gebruikers van afvalwaterketen, waterkeringen en watersystemen. Hiervoor is extra capaciteit nodig zodat een eenduidige werkwijze voor de hele organisatie wordt gerealiseerd. In de 1e monitor 2026 zal worden voorgesteld het bedrag uit de bestemmingsreserve assetmanagement van 2026 naar 2027 te verschuiven.

Overname rioolgemaal Waterzande

Rioolgemaal Waterzande is onderdeel van de gebiedsontwikkeling waarin woningbouw, nieuwe buitendijkse natuur en recreatie zorgen voor een nieuwe economische impuls voor de omgeving van Kloosterzande. Voor het project wordt een rioolstelsel aangelegd waar het afvalwater wordt ingezameld. Het ingezamelde afvalwater wordt met een nieuwgebouwd rioolgemaal Waterzande via een nieuw aangelegde persleiding aangesloten op de zuivering Kloosterzande. Het rioolgemaal is door een externe partij gebouwd. Sinds eind 2025 lozen de eerste woningen afvalwater op het rioolgemaal. De structurele afvoer via de persleiding naar de zuivering in Kloosterzande is op dit moment in gebruik. De voorbereiding van de toekomstige overname, inclusief de benodigde technische aanpassingen en juridische uitwerking, moet nog plaatsvinden.

Monitoringsprogramma in het kader van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) & de Kader Richtlijn Water (KRW)

Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) zijn schadelijke chemische stoffen die moeilijk afbreekbaar zijn, zich ophopen in het milieu en schadelijk zijn voor mens en natuur. Er is onderzoek uitgevoerd naar onder andere ZZS en PFAS in het gezuiverde afvalwater van een tweetal zuiveringen. Op basis hiervan worden de monitoringsprogramma's op de zuiveringen uitgebreid. Als PFAS worden aangetroffen, kan brononderzoek volgen om de herkomst te achterhalen. Dit gebeurt in samenwerking met de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD). Verwijdering van PFAS op de zuivering is momenteel nog niet mogelijk vanwege het ontbreken van geschikte technieken. Het budget voor 2026 (€ 150.000,-) is toereikend om onderzoek op andere zuiveringen uit te voeren, maar in 2027 en verder blijkt dat de kosten voor monsternamen en analyse verhoogd moeten worden.

In zowel 2026 als 2027 worden alle zuiveringen tweemaal per jaar bemonsterd. Het effluent wordt daarbij geanalyseerd op een uitgebreide lijst van microverontreinigingen. De kosten hiervan bedragen € 100.000,- extra per jaar.

Dit monitoringsprogramma zal naar verwachting waardevolle informatie opleveren over de invloed van de zuiveringen op het watersysteem. De resultaten vormen een belangrijke basis voor het realiseren van gerichte bronaanpak.

Reststromen (zuiveringsslib)

De reststromen worden door het waterschap tegen betaling naar een eindverwerker gebracht. Bijvoorbeeld zuiveringsslib, roostergoedvuil, zand en restmateriaal van droogbedden. Vanaf 2027 wordt een besparing van € 109.000,- per jaar verwacht op basis van het huidige kostenniveau.

Beleidsontwikkeling hergebruik effluent

De herziening van het beleid rondom hergebruik van effluent wordt ingegeven door nieuwe wetgeving, klimaatverandering en de ambitie om circulair te werken. De provincie leidt een project nabij de zuivering Westerschouwen, waarbij de rol van het waterschap nog wordt bepaald. Beschikbaarheid van zoetwater is geen primaire taak van het waterschap. Maar het waterschap erkent wel het belang hiervan. In droge periodes wordt het effluent ingezet voor peilbeheer. Daarom is het belangrijk om duidelijk te maken wat de rol van het waterschap is en is beleid noodzakelijk. Effluent kan mogelijk dienen als zoetwaterbron, maar gebruik hiervan brengt ook risico's met zich mee en vereist vaak investeringen om het effluent geschikt te maken. Hergebruik draagt bij aan duurzaam waterbeheer en beschikbaarheid van zoetwater.

Voor het project Hergebruik zoetwater nabij de zuivering Westerschouwen voert het waterschap diverse onderzoeken uit naar onder andere de rechtmatigheid van de overdracht van het effluent aan een commerciële partij, de governance rondom hergebruik van effluent, een vergunningstraject voor een technische installatie en de risicoanalyse voor een lang termijncontract. In 2026 en 2027 is hiervoor nog € 60.000,- beschikbaar in de bestemmingsreserve.

Hernieuwing richtlijn stedelijk afvalwater

De Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater stelt minimumeisen voor de zuivering van stedelijk afvalwater en is daarom een heel belangrijk kader voor het uitvoeren van de zuiveringstaak door de Nederlandse waterschappen. In 2024 is door het Europees Parlement de nieuwe richtlijn vastgesteld. Vorig jaar is een traject van enkele jaren gestart waarin de wetgeving naar Nederlandse wetgeving wordt vertaald en een aantal onderwerpen verder wordt uitgewerkt. Er moet rekening worden gehouden met de wijze waarop de Europese richtlijn in nationale wetgeving wordt geïmplementeerd. De nieuwe normen in deze wetgeving hebben effect op de huidige bedrijfsvoering. Zo zijn er eisen voor het verwijderen van medicijnresten. Mogelijk zijn er dan aanvullende zuiveringsstappen nodig bij (enkele) zuiveringen. Aanvullende maatregelen leiden tot extra exploitatielasten. Impact op formatie en middelen zal afhankelijk zijn van te maken (bestuurlijke) keuzes. Vanaf de periode 2028-2032 zullen we ook vanuit de Richtlijn Stedelijk Afvalwater energie-audits moeten doen van alle zuiveringen. Ook zullen we op de lange termijn aanvullende maatregelen moeten treffen om de zuiveringen energieneutraal te maken. Daarnaast zal aanzienlijk meer moeten worden gemeten en gemonitord.

Overdracht rioolgemaal

Ik het kader van vastgesteld beleid ten aanzien van overdracht punten van het gemeentelijk rioolstelsel naar het Waterschap wordt een deel van het transportsysteem overgedragen aan de gemeente Terneuzen. De overdracht wordt afgestemd met de gemeente en worden de rioolgemaal eerst gerenoveerd naar de eisen van de gemeente Terneuzen. De uitvoering van deze renovatie wordt in overleg bepaald. Naar verwachting ontstaat hierover in 2026 meer duidelijkheid.

Ontwikkelingen Bedrijfseffluentleiding

Naar verwachting zal in 2026 een bestuurlijk besluit worden genomen ten aanzien van toekomstige werkzaamheden die het waterschap uitvoert ten behoeve van het transport en de lozing van (voorgezuiverd) bedrijfsafvalwater in de Kanaalzone. In het vervolgtraject zal, mogelijk door een onafhankelijke partij, moeten worden onderzocht op welke wijze de transitie kan worden vormgegeven. Aan dit onderzoek zijn kosten verbonden. Afhankelijk van het gekozen scenario kunnen daarnaast vervolgkosten optreden. Hierbij kan worden gedacht aan scenario's variërend van volledige amoveren van de Bedrijfseffluentleiding tot een afkoopregeling voor de instandhouding van de Bedrijfseffluentleiding. De financiële kosten hiervan zijn op dit moment nog niet bekend.

Transitiefase PHA2USE

Het waterschap heeft in 2024 besloten deel te nemen aan de vervolgfase van het PHA2USE-project. De transitiefase is met name gericht op de productie van vetzuren die nodig zijn om een grondstof (PHA) te kunnen produceren waarmee een goed afbreekbare plasticvervanger kan worden gemaakt uit zuiveringsslib. Vetzuurproductie is voor het waterschap daarnaast mede van belang omdat deze ook kan worden ingezet als koolstofbron voor de verwijdering van stikstof. De drie grote zuiveringen Walcheren, Willem Annapolder en Terneuzen hebben voor de verwijdering van stikstof aanvullende koolstofbron nodig. Koolstofbron is op de markt beperkt leverbaar. Na succes van dit onderzoeksprogramma (Transitiefase PHA2USE) worden investeringen op de drie zuiveringen voorzien voor de productie van vetzuren.

Mogelijke maatregelen voor Kader Richtlijn Water (KRW) op zuiveringen

In 2024 is onderzoek gedaan naar de stikstofverwijdering van de zuivering Breskens. De zuivering Breskens voldoet aan de gestelde vergunningsnorm. Het effluent van deze zuivering maakt een cruciaal onderdeel uit van de waterbalans in het gebied van Nummer Een. Voor de lozing op dit KRW-lichaam is het streven naar een lagere stikstofnorm in het effluent van de zuivering mogelijk noodzakelijk. Dit is afhankelijk van andere stikstofbronnen. De stoffenbalans van dit gebied wordt in beeld gebracht. Er wordt onderzocht welke maatregelen nodig zijn om het stikstofgehalte van de zuivering verder te verlagen, dit proces loopt nog.

Projecten bij Slibverwerking Noord-Brabant (SNB)

Stand van zaken ten aanzien van de 4 grote projecten bij SNB in ontwikkeling: Upgrade lijn 1 en 4 is in 2025 goedgekeurd, fosfaat- en stikstofterugwinning, de bouw van een gipsproductiefabriek en het nieuwe speerpuntproject CO2 afvangen. Het beoogde effect van deze speerpuntprojecten is het realiseren van een meer betrouwbare, duurzamere en betaalbare verwerking van zuiveringsslib voor de komende twintig jaar. Dit betekent het terugwinnen van grondstoffen uit zuiveringsslib, het bewerkstelligen van een klimaatpositieve verwerking van zuiveringsslib, het reduceren van de milieubelasting die de verwerking veroorzaakt en het verlagen van het verwerkingstarief voor de aandeelhouders. Er is besloten de ontwikkeling van de optimalisatie van de gipsproductiefabriek voorlopig on hold te zetten. Fosfaat-terugwinning wordt in 2026 ter bestuurlijke goedkeuring voorgelegd aan de AV van Waterschap Scheldestromen. De overige projecten volgen zodra deze verder zijn uitgewerkt begin 2026. Het waterschap draagt op basis van de verhouding aandelen bij aan de benodigde investeringen.

Stijging exploitatiekosten Slibverwerking Noord-Brabant (SNB)

Eind vorig jaar is de begroting SNB 2026 ontvangen met verschillende scenario's. Deze scenario's lieten een tekort zien van € 140.000,- tot € 253.000,-. Deze zijn toen niet in onze begroting 2026 opgenomen SNB in afwachting van meer duidelijkheid. De 1e prognoses 2026 laten een overschrijding zien van circa € 227.000,- op onze begroting 2026. Daarom is deze verwachte stijging ook voor 2027 in de kadernota opgenomen.

Onderhoud en renovatiekosten van de IBA-systemen

Naar verwachting zullen de onderhouds- en renovatiekosten voor de Individuele Behandeling Afvalwater (IBA-systemen) stijgen. Deze IBA-systemen worden door het waterschap in beheer en onderhoud gehouden ten behoeve van de gemeenten binnen het werkgebied van het waterschap. Momenteel wordt een nieuwe aanbesteding voorbereid voor het onderhoud en de renovatie van de IBA's. In dit kader is een eerste raming opgesteld, die aanzienlijk hoger ligt dan de kosten binnen het vorige contract. Het aanbestedingstraject is nog lopende en wordt uitgevoerd in samenwerking met de betrokken gemeenten.

Naar verwachting zullen de jaarlijkse onderhoudskosten stijgen, hetgeen aansluit bij de trend van de afgelopen jaren. Tegelijkertijd zullen ook de inkomsten toenemen, doordat gemeenten bepaalde werkzaamheden vergoeden, omdat zij als eigenaar verantwoordelijk zijn voor renovaties. Desondanks is de verwachting dat dit per saldo leidt tot hogere kosten voor zowel het waterschap als de gemeenten. Exacte bedragen zijn op dit moment nog niet beschikbaar, omdat het aanbestedingstraject nog loopt.

Stijgende onderhoudskosten

In verband met aanvullende onderhoudswerkzaamheden en het opnieuw aanbesteden van inspecties zijn de kosten toegenomen. Voor deze werkzaamheden is structureel een aanvullend budget van € 135.000,- benodigd. Dit bedrag is noodzakelijk om de extra onderhoudslasten en inspecties duurzaam te kunnen bekostigen.

Daarnaast is eenmalig € 40.000,- extra benodigd voor aanpassingen en het uitvoeren van aanvullende arbo-technische aanpassingen (verlichting) aan de slibverlading van de zuivering Terneuzen.

Verder stijgen de kosten voor het onderhoud aan de nieuwe analyzers en lachgasmeetsystemen die op diverse zuiveringen worden gerealiseerd. Extra analyzers zijn noodzakelijk om te voldoen aan de effluenteisen voor fosfaat en stikstof. De financiële consequenties van dit toekomstige onderhoud worden nader uitgewerkt.

Aanvullende maatregelen op zuivering Willem Annapolder

In het kader van het voldoen aan de lozingsnormen op de zuivering rwzi Willem Annapolder wordt vanaf 2026 huur van zuurstofdoseerunit voorzien. De doseerunit is noodzakelijk voor het verwerken van de piekaanvoer tijdens regenweer. Dit is een proef om te voldoen aan de lozingsnormen. Aan de hand van de uitkomsten van de proef wordt een definitief besluit genomen hoe hier op de korte termijn mee om te gaan. De huur kan alleen tijdelijk voor 3 maanden. De eenmalige kosten in 2026 worden ingeschat op € 150.000,-. Bij het definitief maken van deze maatregel is een investeringsproject nodig waarvan de raming nog niet bekend is. Indien de maatregelen doorgevoerd worden, zijn de jaarlijkse kosten circa € 80.000,-.

Stijgende beheerkosten zuiveringen

Om te kunnen voldoen aan de lozingseisen op de zuivering Terneuzen neemt de dosering van een koolstofbron toe. De hiervoor verwachte kosten chemicaliën zijn circa € 300.000,- per jaar.

In 2025 is gebleken dat de indexatie van de overeenkomst van de MBR-installatie niet begroot was. Dit is ook voor de jaren vanaf 2027 het geval. Op basis van 2025 verwachten we een stijging van € 73.000,-

Elektriciteit

Voor het programma Afvalwaterketen zijn de prognoses 2027 (op basis van de kennis maart 2026) € 271.000,- lager dan in de Meerjarenraming 2027-2030. Aangezien de voorspelling zijn dat de netwerkkosten in 2027 fors zullen toenemen, is dit mogelijke voordeel niet meegenomen. Bij opstelling begroting 2027 wordt dit nader bekeken. De tarieven zijn voor 2027 vastgeklekt. Wereldwijde ontwikkelingen hebben invloed vanaf 2028.

2.5 Programma Bestuur en Organisatie

Programma Bestuur en organisatie

Het programma Bestuur en Organisatie ondersteunt het dagelijks functioneren van het waterschap en zorgt ervoor dat het werk veilig, doelmatig en rechtmatig kan worden uitgevoerd. Landelijke verplichtingen, digitalisering, personele ontwikkelingen en de groei van de organisatie zorgen ervoor dat de kosten van Bestuur en Organisatie in 2027 toenemen.

In 2027 nemen de structurele kosten voor de bedrijfsvoering per saldo toe met € 2.164.000,-.

Toenemende impact van landelijke en digitale verplichtingen

Nieuwe wet- en regelgeving op het gebied van informatieveiligheid, archivering en digitale infrastructuur leidt tot extra kosten en inspanningen. Deelname aan landelijke voorzieningen en samenwerking via Het Waterschapshuis blijft noodzakelijk om aan wetgeving te voldoen en weerbaar te blijven.

Landelijke besluiten en verplichtingen leiden tot een structurele kostenstijging van € 710.000,-. Deze stijging bestaat hoofdzakelijk uit hogere bijdragen aan Het Waterschapshuis, hogere rijksbijdragen via het ministerie van BZK, extra kosten als gevolg van het vervallen van de landelijke compensatie van de transitievergoeding door het UWV en een extra bijdrage aan de Unie van Waterschappen als gevolg van de begroting 2026.

Arbeidsmarkt en duurzame inzetbaarheid

De arbeidsmarkt blijft krap terwijl de opgaven toenemen. Dit vraagt om blijvende inspanningen in werving, opleiding, mobiliteit en duurzame inzetbaarheid van medewerkers, zodat het waterschap zijn taken ook op de langere termijn kan blijven uitvoeren.

Personeelskosten anders dan salariskosten nemen structureel toe met € 381.000,-. Dit betreft hogere kosten voor personeelsverzekeringen door groei van het aantal medewerkers en hogere kosten als gevolg van de CAO 2025/2026, waaronder regelingen voor mobiliteit en de Regeling vervroegde uittreding. De huidige CAO loopt eind 2026 af, er is nog geen zicht op de uitkomsten van een nieuwe CAO. Kosten voor de nieuwe CAO zijn in de kadernota opgenomen op basis van de CPB-index voor loonontwikkeling bij de overheid.

Grondverkopen

Grondverkopen laten al meerdere jaren een positieve ontwikkeling zien. Op basis hiervan worden de structurele opbrengsten verhoogd, gecorrigeerd voor hogere taxatie- en notariskosten. Hierdoor ontstaat er € 111.000,- voordeel.

Stijging leasekosten wagenpark

Personele uitbreiding, het vervangen van voertuigen in eigendom door operationele lease en hogere kosten door prijsstijgingen, BPM, wegenbelasting en onderhoud zorgen voor hogere leaseprijzen en toenemende kosten. De leasekosten voor het wagenpark stijgen met € 589.000,-. Het voordeel van vervallen kapitaallasten was al eerder volledig verwerkt.

Verkoop kantoor Terneuzen

De verkoop van kantoor Terneuzen leidt per saldo tot € 212.000,- aan kosten. Dit wordt veroorzaakt door het wegvallen van huurinkomsten en dienstverleningsovereenkomsten. Daartegenover staan lagere kapitaallasten. Vanaf 2028 ontstaan meer structurele voordelen, onder andere door lagere exploitatiekosten en het uitblijven van nieuwe investeringen. Eerder uitgestelde investeringen in het kantoor Terneuzen zijn in deze kadernota definitief vervallen.

Perceptiekosten wegenheffing

Het invoeren van de wegenheffing leidt tot een aanvullende aanslagregel en daarmee ook een aanvullende bijdrage aan Sabewa. De hoogte van de aanvullende bijdrage is € 300.000,-.

Landmeetkundige diensten

Contractverplichtingen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van kerntaken leiden tot € 60.000,- aan structurele kosten voor landmeetkundige diensten.

Incidentele kosten

Vervroegd overbrengen archief naar Zeeuws Archief

Het vervroegd overbrengen van het archief van Middelburg naar het Zeeuws Archief, noodzakelijk naar aanleiding van de archiefinspectie en klimaat in de eigen archiefruimte leidt in 2027 tot € 243.000,- aan incidentele kosten. Ook in de jaren 2028-2030 treden nog incidentele kosten op.

Onderhoud en warmte-koude installatie kantoor Middelburg

De komende jaren worden in het kantoor Middelburg diverse langetermijninvesteringen gedaan ten gunste van het binnenklimaat en energiebesparing. Deze houden verband met het investeringsproject om de warmte-koude installatie van het pand in 2027 te vervangen, dit zijn kosten die niet geactiveerd kunnen worden. Tezamen met andere onderhoudswerkzaamheden aan het kantoor bedragen de incidentele kosten in 2027 € 200.000,-.

Noodstroomvoorzieningen serverkasten zuiveringen

Noodstroomvoorzieningen in serverkasten op de zuiveringen moeten worden vervangen. Deze maatregel is noodzakelijk om de continuïteit en beschikbaarheid van vitale automatiseringssystemen te borgen. De incidentele kosten bedragen hiervoor in 2027 € 90.000,-.

Reddingsmiddelen

Door aangescherpte Arbo-eisen moeten afgekeurde reddingsmiddelen worden vervangen. De incidentele kosten hiervoor bedragen in 2027 € 60.000,-.

Ontwikkelingen niet financieel meegenomen

Toepassen van kunstmatige intelligentie (AI)

AI biedt kansen om processen te ondersteunen, grote hoeveelheden data sneller te analyseren en medewerkers te ontlasten. Ten aanzien van AI wordt nauw samengewerkt met andere waterschappen via Het Waterschapshuis. Het verantwoord implementeren van AI-toepassingen vraagt onder meer de ontwikkeling van kennis bij medewerkers en het uitvoeren van pilots om de toepasbaarheid voor ons waterschap te onderzoeken. Extra - vooralsnog niet begrote - kosten kunnen volgen uit de licenties die nodig zijn voor AI-toepassingen.

Ontwikkelingen vergunningverlening en plantoetsing, toezicht en handhaving

Binnen het VTH-domein neemt de complexiteit en omvang van de opgave structureel toe. Nieuwe en gewijzigde wet- en regelgeving vragen om aanpassing van werkprocessen, actualisatie van vergunningen en intensievere afstemming tussen beleid en uitvoering. Tegelijkertijd zorgen maatschappelijke ontwikkelingen, zoals ruimtelijke druk en infrastructurele projecten, voor een groei en verzwaring van vergunningaanvragen. Ook verschuift de uitvoering steeds meer richting datagedreven werken en risicogericht toezicht. Deze ontwikkelingen leiden tot hogere eisen aan capaciteit, kwaliteit en doorlooptijden. Zonder voldoende structurele formatie vergroten zich de risico's op achterstanden, langere behandeltermijnen en verminderde naleving.

3. Financieel Kader

3.1 Uitgangspunten begroting / meerjarenraming versus kadernota

In november 2025 heeft de algemene vergadering de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2030 vastgesteld. Hierin zijn de uitgangspunten, kostenstijgingen en de prognoses van de investeringsprojecten opgenomen voor het begrotingsjaar 2026 maar ook voor de jaren 2027-2030. Deze gegevens zijn in dit hoofdstuk geactualiseerd.

Hieronder zijn de geactualiseerde uitgangspunten opgenomen:

	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Inflatie (externe kosten):						
• begroting 2026 / mjr 2027-2030 Kadernota 2027	2,6%	2,3% 2,1%	2,2% 2,5%	2,2% 2,1%	2,1% 2,3%	- 2,1%
Loonontwikkeling						
• begroting 2026 / mjr 2027-2030 Kadernota 2027	3,7% -	5,1% 4,2%	4,2% 4,0%	4,5% 3,6%	4,5% 3,5%	- 3,3%
Rente nieuwe vaste geldleningen						
• begroting 2026 / mjr 2027-2030 Kadernota 2027	nvt nvt	nvt nvt	2% 3,4%	2% 3,4%	2% 3,4%	- 3,4%
Rente Schatkistbankieren						
• begroting 2026 / mjr 2027-2030 Kadernota 2027	2,00%	2,00% 1,93%	2,00% 1,93%	2,00% 1,93%	2,00% 1,93%	- 1,93%

Inflatie:

De indexcijfers die bij de begroting 2026/meerjarenraming 2027-2030 en deze kadernota 2027 zijn gehanteerd zijn gebaseerd op de voorspelling van het CPB in het Centraal Economisch Plan (CEP). Dit wordt jaarlijks in februari gepubliceerd. De inflatie is gebaseerd op de hierin opgenomen CPI-index. De afwijkingen met begroting 2026/Meerjarenraming 2027-2030 zijn minimaal.

Loonontwikkeling:

De huidige CAO heeft een looptijd tot en met eind 2026. Vanaf 2027 is gerekend met de CPI index uit het Centraal Economisch Plan (CEP). De index is lager dan die van vorig jaar.

Rente vaste geldleningen:

De lopende rentekosten worden berekend op basis van de geldleningenportefeuille. In december 2023 is er, gezien de gunstige rentestand, een geldlening afgesloten van € 165 miljoen. Verwachting is dat pas in 2028 nieuwe langlopende financieringen afgesloten moeten worden. Tot die tijd worden de overtollige liquide middelen uitgezet bij het schatkistbankieren (zie renteopbrengst hieronder).

Het afsluiten van de geldlening eind december 2023 had een relatie naar de voorfinanciering van het HWBP-project Hansweert. Hiervan is slecht in beperkte mate sprake geweest. Dit komt omdat er naast de reguliere subsidievoorschotten ook aanvullende subsidievoorschotten op basis van de fysieke voortgang van het project zijn aangevraagd en ontvangen.

Voor de nieuwe financieringen vanaf 2028 wordt vooralsnog uitgegaan van het huidige 15-jaars tarief. Marktanalisten verwachten voor de komende jaren geen terugkeer naar extreem lagere rentes. Wel mogelijk een lichte daling of stabilisatie bij een dalende inflatie en minder geopolitieke onrust.

Rente (te ontvangen) schatkistbankieren:

Door de vaste geldlening die voor meerdere jaren is afgesloten is er een overschot aan liquide middelen. Het waterschap is verplicht dit onder te brengen bij het Rijk (schatkistbankieren). Bij de begroting 2026/ meerjarenraming 2027-2020 is rekening gehouden met een renteopbrengst van 2,0%. In de afgelopen 12 maanden lag het tarief rond 1,93%. Economen verwachten een lichte stabilisatie en pas op langere termijn mogelijk een daling, mits de inflatie afneemt. In deze kadernota is het tarief bijgesteld naar 1,93%. Bij de actualisatie van de netto kosten in het volgende hoofdstuk 3.2 is hiermee rekening gehouden.

3.2 Totale netto kostenstijging

Op basis van de ontwikkelingen in deze kadernota is de verwachte kostenstijging voor 2027 9,9%. De kostenstijging zal worden gedekt door de waterschapsbelastingen. De tariefstelling van de belastingen ingezetenen, gebouwd, ongebouwd, natuur en zuiveringsheffing zal afhankelijk zijn van het aantal inwoners, WOZ waarde, hectares en vervuilingseenheden. Actualisatie van deze eenheden zullen we meenemen bij de tariefstelling 2027.

In deze kadernota is rekening gehouden met de actualisatie van de huidige meerjarenraming en de ontwikkeling die zijn opgenomen in deze kadernota, waarbij het uitgangspunt is dat incidentele kosten grotendeels gedekt worden uit de reserves. Vanuit de algemene reserves zal hiervoor een bestemmingsreserve worden gevormd.

Bij het opstellen van de begroting 2027 zal de definitieve inzet van de algemene reserve worden bepaald, rekening houdend met het reservebeleid dat is opgenomen in de nota weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen.

Hieronder is kort de opbouw van de kostenstijging weergegeven. Bij de begroting 2027 zal de verdeling plaatsvinden tussen zuiveringsbeheer, watersysteembeheer en wegenbeheer bij een positieve besluitvorming over de invoering van de wegenheffing. Dit zal vertaald worden naar belastingtarieven per categorie.

1. In de huidige meerjarenbegroting 2027-2030 is rekening gehouden met een kostenstijging voor 2027 van 8,8%. Een stijging die voor 6,3% wordt veroorzaakt wordt door inflatie op externe kosten, hogere personeelskosten (CAO) en een stijging van de afschrijvings- en rentekosten als gevolg van een hoger investeringsvolume. Daarnaast is 2,5% van de stijging toe te rekenen aan het "wegvallen" van € 3,6 miljoen reserve-inzet in 2026 vooruitlopend op de invoering van de wegenheffing.
2. De actualisatie van de meerjarenraming leidt tot een daling van de kosten in 2027 met -1,2%. Hierin is rekening gehouden met de volgende ontwikkelingen:
 - een lagere stijging van de CPB-index op de externe kosten (meerjarenraming 2027 2,3% versus kadernota 2027 2,1%;
 - een lagere stijging van de index op de personeelslasten (meerjarenraming 2027 5,1% versus kadernota 2027 4,2%;
 - voor de invulling van de vacatures in 2027 is rekening gehouden met een gemiddelde invulling van 30 formatieplaatsen per 1 juli 2027. In het jaar 2027 zal een inhaalslag gemaakt worden met de invulling van de vacatures, in deze kadernota zijn er dan ook geen nieuwe formatieplaatsen opgevoerd;
 - de energiekosten sluiten aan bij de in de meerjarenraming opgenomen prognose verhoogd met een te verwachten prijsstijging voor de netwerkkosten;
 - een stijging van de kapitaallasten met € 0,2 miljoen. Dit is opgebouwd uit afschrijvingen en rente. De afschrijvingen vallen in 2027 € 0,4 miljoen hoger uit, de netto rentekosten € 0,2 miljoen lager uit dan ingeschat bij de meerjarenraming 2027;

- de verwachting is dat er pas na 2027 sprake is van voorfinanciering van de lopende HWBP-projecten. De voorfinanciering blijft afhankelijk van de toekenningen op basis van de programmering. In de vorige meerjarenraming was rekening gehouden met een voorfinanciering in 2027 van € 0,18 miljoen die gedekt werd uit de bestemmingsreserve;
 - voor de overheveling van de baggerprojecten van de investeringen naar de exploitatie (voorschriften) is een bedrag van € 0,7 miljoen toegevoegd aan de exploitatiekosten;
 - besluit van de algemene vergadering in april 2026 voor een toegroeiregeling tarief ongebouwd voor 2027 en 2028 met de invoering van de wegenheffing. Voor 2027 betreft dit een inzet uit de reserve van € 1,1 miljoen.
3. In de kadernota zijn de ontwikkelingen opgenomen (zie hoofdstuk 2), omgerekend betekent dit een kostenstijging van 3,7% in 2027. Hiervan is 2,3% structureel en 1,4% incidenteel.
4. Bij het opstellen van de begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2031 zal worden gezien in hoeverre de kosten gedekt kunnen worden uit de algemene reserves. Evenals bij de kadernota 2026 is het uitgangspunt voor de incidentele kosten een bestemmingsreserve te vormen. Bij deze kadernota wordt er van uitgegaan dat de dekking uit de reserve resulteert in een kostenverlaging van 1,4% op basis van de incidentele kosten in 2027. Omdat de reserve wordt ingezet voor specifieke doeleinden zal deze inzet worden overgeheveld van de algemene reserve naar een bestemmingsreserve. De te vormen bestemmingsreserve ter dekking van de incidentele kosten bedraagt voor de periode 2027-2028 in totaal € 3,63 miljoen (Kadernota 2027). De huidige inzet van de reserve zoals opgenomen in de meerjarenraming en de dekking van de incidentele kosten uit deze kadernota passen binnen het reservebeleid. Een verdere toelichting op de reserveomvang vindt u hieronder onder "inzet reserves".

De opbouw van de kostenstijgingen zoals hiervoor vermeld is in onderstaande tabel weergegeven:

	2027	
1. huidige meerjarenraming 2027-2030	8,8%	
2. actualisatie meerjarenraming 2027-2030	-1,2%	
Geactualiseerde meerjarenraming		7,6%
3. ontwikkelingen kadernota 2027	3,7%	

4. dekking uit algemene reserves (eenmalige kosten Kadernota 2027)	-1,4%	
Netto stijging ontwikkelingen Kadernota 2027		2,3%
Totaal indicatie kostenstijging 2027		9,9%

Indicatie kostenstijging 2028 -2031:

Een doorrekening laat vanaf 2028 een gemiddelde kostenstijging zien van rond de 8% per jaar. Naast de gehanteerde CPB indexcijfers voor externe kosten en loonstijging heeft de stijging te maken met hogere kapitaallasten door een stijgend investeringsniveau.

Daarnaast is er sprake van herfinanciering tegen een hogere rente.

In 2030 kan dit hoger uitvallen door een hogere bijdrage aan het Deltafonds HWBP (vanaf 2030 tot 2036) in verband met de programmering van projecten op middellange termijn.

Inzet reserves:

In de vastgestelde nota weerstandsvermogen, risicomanagement en reserves en voorzieningen is het reservebeleid opgenomen. Hierin is afgesproken is dat het surplus van de beschikbare algemene- en egalisatiereserves wordt ingezet in de periode van de begroting / meerjarenraming. In de door de algemene vergadering vastgestelde begroting 2026 / meerjarenraming 2027-2030 is hiermee rekening gehouden (voor een inzet van in totaal € 22,4 miljoen uit de algemene- en egalisatiereserves.

Op basis van de omvang van de reserve in de jaarrekening 2025 (inclusief het positieve resultaat), de begrotingswijzigingen 2026, de toegroeiregeling "wegenheffing" in 2027 en de in de meerjarenraming geplande inzet van de reserves bedraagt het saldo van de algemene- en egalisatiereserve eind 2030 € 20,1 miljoen. Hierdoor is er na deze actualisatie nog een surplus aanwezig van ca € 5 miljoen. Het surplus bedraagt de waarde boven de weerstandsratio van 2,0 x de risico-omvang (= € 15 miljoen).

Het surplus van € 5 miljoen kan extra worden ingezet bij het opstellen van de begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2031. Een deel daarvan wordt ingezet om een bestemmingsreserve te vormen voor de eenmalige kosten uit deze kadernota (€ 3,6 miljoen).

Saldo beschikbare algemene reserves en egalisatiereserves	x € 1 miljoen
saldo reserves eind 2025 (inclusief rekeningresultaat 2025)	+42,9
toevoeging 2e begrotingswijziging 2026 (hogere dividenduitkering NWB)	+1,1

toegroeiregeling "wegenheffing" 2027-2028	-1,5
inzet begroting 2026 (€ -12,7 miljoen) MJR 2027-2030 (€ -9,7 miljoen)	-22,4
Subtotaal eind 2030 (op basis AV besluiten)	20,1
inzet inzet vanuit kadernota 2027 (eenmalige kosten)	-3,6
Saldo eind 2030/2031	16,5

4. Meerjareninvesteringsprogramma 2026

4.1 Toelichting algemeen

In het Meerjareninvesteringsprogramma (MIP) brengt het waterschap in beeld welke investeringen de komende jaren op de programmering staan. Het MIP is daarmee een vast onderdeel van de planning & control cyclus.

De komende jaren heeft het waterschap een grote investeringsopgave. Dit om de waterveiligheid en waterkwaliteit te kunnen borgen. Maar ook om de zuiveringstaak op het gebied van afvalwater uit te blijven voeren. De uit te voeren projecten hebben betrekking op o.a. dijkversterkingen, de bouw van nieuwe assets zoals gemalen en de renovatie en uitbreiding van bestaande installaties. Maar ook reconstructies van wegen en investeringen in automatiseringstoepassingen, tractie etc.

In het MIP wordt nu structureel uitgegaan van een hoger investeringsvolume dan in de afgelopen jaren. De realisatie van de in het MIP opgevoerde investeringen vragen meer personele capaciteit dan dat er in de organisatie beschikbaar is. Dit was ook reeds in het bestuursakkoord 2023-2027 gesignaleerd.

Waterkeringen

Binnen het programma Waterkeringen blijft het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) de grootste investeringsmotor. Naast het project Zak van Zuid-Beveland lopen de trajecten Buitenhaven Vlissingen en Sloehaven-Vlissingen door en is de programmering verder aangevuld met HWBP-trajecten in Zeeland die zijn opgenomen op het landelijke programma. Daarnaast zijn binnen de reguliere waterkeringsinvesteringen (niet-HWBP) accenten verschoven naar renovatie en vervangingsopgaven, waaronder onder meer groot onderhoud aan vooroevers, aanvullende maatregelen voor kademuren en aanpassingen vanuit arboveiligheid (bijvoorbeeld inspectievoorzieningen). Ook blijft sprake van specifieke bijdragen of samenwerkingsprojecten waarbij het waterschap financieel participeert maar uitvoering (deels) bij derden ligt. Door het totale pakket aan opgaven blijft het investeringsniveau hoog, terwijl de uitvoerbaarheid (capaciteit, markt en doorlooptijden) nadrukkelijk sturend blijft op fasering en planning.

Watersystemen

Voor het programma Watersystemen is de MIP-programmering in hoofdlijnen stabiel. Wel is de scheidslijn tussen investeringen en exploitatie de afgelopen jaren scherper geworden door aangepaste verantwoordingsregels. Een voorbeeld hiervan zijn de baggerwerkzaamheden grote wateren. Hiervoor geldt een overgangsperiode van 5 jaar om deze projecten naar exploitatie over te hevelen. Daarnaast verschuift binnen Watersystemen de aandacht steeds meer naar opgaven rond KRW en monitoring/meetnetten, waaronder investeringen en (deels) exploitatie-ontwikkelingen die samenhangen met monitoring, besturing van waterinlaten en voorbereiding op volgende planperioden.

Wegen

Voor het programma Wegen blijft het reguliere investeringspakket bestaan uit reconstructies van wegen en fietspaden en het vervangen/renoveren van kunstwerken zoals duikers en bruggen. In de kadernota 2027 wordt meer nadruk gelegd op de doorontwikkeling van assetmanagement. Vanuit de wegentaak wordt toegewerkt naar assetmanagementplannen (AMP's) en langetermijnassetplannen (LTAP's), waarmee investerings- en onderhoudskeuzes structureel beter worden onderbouwd en verankerd in het MIP.

Afvalwaterketen

Binnen het programma Afvalwaterketen verschuift het zwaartepunt verder naar renovatie/vervanging van het stelsel en grootschalige aanpassingen aan zuiveringsassets. Naast de eerder ingezette lijn rond renovatie van rioolgemaal en transportleidingen, is ook richting 2027/2028 sprake van een stevig investeringsprofiel voor onder meer (delen van) het vrijverval- en persleidingenstelsel in de regio Hulst/West-Zeeuws-Vlaanderen, inclusief relining- en vervangingsopgaven. Daarmee blijft dit programma één van de grotere investeringsdragers buitenom het HWBP, met een combinatie van vervanging, renovatie en (waar nodig) capaciteits-/kwaliteitsaanpassingen.

Bestuur & Organisatie

Bij het programma Bestuur & Organisatie is de investeringsraming verbreed naar meerdere ondersteunende opgaven. Naast presentatiemiddelen voor vergaderruimten en procesautomatisering voor assets, speelt richting 2027 nadrukkelijker de opgave rond (fysieke) beveiliging, werkplekhardware en continuïteitsvoorzieningen. Deze investeringen ondersteunen de bedrijfsvoering en de digitale/technische basis die nodig is om de primaire taken efficiënt en veilig uit te voeren.

Begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2031

In onderliggende paragrafen zijn per programma de voorgenomen investeringsprojecten in beeld gebracht. De verschillen worden op hoofdlijnen nader toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Nieuwe investeringen	Voorgenomen krediet		
	bruto	subsidie/ bijdrage	netto
programma waterkeringen HWBP	483.773	-435.397	48.375
programma waterkeringen - regulier	60.504	-5.267	55.237
programma watersystemen	107.223	-1.059	106.163
programma wegen	30.683	-2.209	28.474
programma afvalwaterketen	140.810	0	140.810
programma bestuur en organisatie	23.888	0	23.888
Totaal	846.880	-443.932	402.948

Onderhanden investeringen	AV krediet		
	bruto	subsidie/ bijdrage	netto
programma waterkeringen HWBP	195.583	-164.451	31.132
programma waterkeringen - regulier	4.426	-98	4.328
programma watersystemen	77.934	-14.834	63.100
programma wegen	17.636	-2.715	14.921
programma afvalwaterketen	75.933	-4.716	71.217
programma bestuur en organisatie	7.398	0	7.398
Totaal	378.910	-186.814	192.096
Totaal	1.225.790	-630.746	595.044

4.2 Investerings programma Waterkeringen

Bedragen x € 1.000

WATERKERINGEN regulier - nieuw			Voorgenomen kredieten		
jaar uitv. krediet	Projectnr	Projectomschrijving	bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Nieuwe investeringen					
2026	I10016	Gr.ond.Kademuren Vlissingen Overig	1.138	-	1.138
2026	I10013	Vooroeververdediging cluster 4.0	18.383	-3.200	15.183
2026	I10037	Damwanden Julianahaven Yerseke	2.800	-	2.800
2026	I10032	Duinherstel Vlissingen-Dishoek	529	-	529
2026	I10042	Aanpassen inspectiekokers (arbo)	1.000	-	1.000
2027	I10005	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2027	2.143	-1.500	643
2027	I10018	Gr. Onderhoud Keersluis Zierikzee	6.000	-	6.000
2027	I10034	Aankoop primaire waterkeringen 2027	300	-	300
2028	I10019	Groot onderhoud vooroevers	25.000	-	25.000
2028	I10035	Aankoop primaire waterkeringen 2028	300	-	300
2029	I10007	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2029	320	-	320
2029	I10036	Aankoop primaire waterkeringen 2029	300	-	300
2030	I10031	Groot onderhoud Kazematten	800	-567	233
2030	I10008	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2030	320	-	320
2030	I10041	Aankoop primaire waterkeringen 2030	300	-	300
2031	I10357	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2031	320	-	320
2031	I10358	Aankoop primaire waterkeringen 2031	300	-	300
>=2032	I10022	Dammen Haventje Waarde	250	-	250
Subtotaal Waterkeringen regulier - nieuw			60.504	-5.267	55.237

WATERKERINGEN HWBP - nieuw			Voorgenomen kredieten		
jaar uitv. krediet	Projectnr	Projectomschrijving	bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Nieuwe investeringen					
2026	I10011	HWBP Buitenhaven Vlissingen Planuitwerking	1.800	-1.620	180
2026	I10325	Zettingsvloeiing Ritthem	5.162	-4.646	516
2027	I10029	HWBP Zak van Zuid-Beveland Planuitwerking	14.265	-12.839	1.427
2027	I10334	HWBP Zuid-Bev.Oost, Westerschelde Verkenning	5.600	-5.040	560
2027	I10343	HWBP Tholen, Oosterschelde Verkenning	9.782	-8.805	977
2028	I10012	HWBP Buitenhaven Vlissingen Realisatie	13.900	-12.510	1.390
2028	I10039	HWBP Sloehaven Vlissingen Planuitwerking	4.860	-4.374	486
2029	I10030	HWBP Zak van Zuid-Beveland Realisatie	130.763	-117.686	13.076
2029	I10326	HWBP Zuid-Bev.Oost, Oosterschelde Verkenning	6.100	-5.490	610
2030	I10040	HWBP Sloehaven Vlissingen Realisatie	44.550	-40.095	4.455
2030	I10337	HWBP Zuid-Bev.Oost, Westerschelde Planuitwerking	11.205	-10.085	1.121
>=2032	I10327	HWBP Zuid-Bev.Oost, Oosterschelde Planuitwerking	12.100	-10.890	1.210
>=2032	I10328	HWBP Zuid-Bev.Oost, Oosterschelde Realisatie	68.666	-61.800	6.866
>=2032	I10338	HWBP Zuid-Bev.Oost, Westerschelde Realisatie	99.600	-89.640	9.960
>=2032	I10350	HWBP Tholen, Oosterschelde Planuitwerking	19.560	-17.604	1.956
>=2032	I10354	HWBP Tholen, Oosterschelde, Realisatie	35.860	-32.274	3.586
Subtotaal Waterkeringen HWBP - nieuw			483.773	-435.397	48.375
Totaal Waterkeringen nieuw			544.276	-440.664	103.612

WATERKERINGEN onderhanden	AV kredieten
----------------------------------	---------------------

Bedragen x € 1.000			
	bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Subtotaal Waterkeringen regulier - onderhanden	4.426	-98	4.328
WATERKERINGEN onderhanden HWBP			
	bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Waterkeringen -HWBP			
Subtotaal Waterkeringen HWBP -onderhanden	195.583	-164.451	31.132
Totaal Waterkeringen onderhanden	200.009	-164.549	35.460
Totaal Waterkeringen (nieuw + onderhanden)	744.285	-605.213	139.072

Hieronder een toelichting op de projecten die gepland zijn in de periode 2027-2031 en nieuw zijn toegevoegd en/ of waarvan het voorgenomen krediet is gewijzigd:

I10013 Vooroeververdediging Cluster 4.0

De opgave van dit project omvat 6 locaties in de Ooster- en Westerschelde, waar vooroeverbestedingen worden uitgevoerd. Voor 1 traject (Eendragtspolder) is al eerder opdracht gegeven aan Rijkswaterstaat (RWS). Begin 2025 is de samenwerking met Rijkswaterstaat voor de overige projecten bevestigd, door ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst. Dit betekent dat RWS de verdere voorbereiding en uitvoering verzorgt. Dit wordt ingevuld door dit project te combineren met een eigen bestortingenproject voor de geulwanden. De huidige planning geeft aan dat de jaren 2025 en 2026 worden gebruikt voor de verdere voorbereiding en in 2027 vindt de uitvoering plaats.

I10018 Groot onderhoud keersluis Zierikzee

De Keersluis Zierikzee is toe aan groot onderhoud. Het doel is dat de Keersluis na het beoogde groot onderhoud weer voldoet aan de wettelijke eisen vanuit waterveiligheid en de levensduur wordt verlengd. Het onderhoud betreft zowel onderhoud als aanpassing/vervanging van diverse civieltechnische en werktuigbouwkundige onderdelen van het object.

I10037 Damwanden Julianahaven Yerseke

In de Julianahaven in Yerseke is sprake van een gedeeld belang bij het in standhouden van de kadewand aan de Bakenweg. De te herstellen kadewand borgt enerzijds de teen van de primaire waterkering van het waterschap, anderzijds de kadewand met diverse functies voor de gemeente Reimerswaal. Omdat de gemeente voor de hele haven de kadewanden moet herstellen lift het Waterschap mee met dit project wat door de gemeente wordt gerealiseerd.

I10031 Groot onderhoud Kazematten

Rijksmonument “de Kazematten”, gelegen in het Keizersbolwerk in de primaire waterkering in Vlissingen is eigendom van het waterschap. Het bouwwerk is onderhevig geweest aan zetting en het historisch metselwerk is aangetast door vocht- en zoutbelasting. Het project omvat het in oorspronkelijke staat herstellen van het metsel- en het voegwerk en daarnaast moeten voorzieningen worden gemaakt om natuurlijke ventilatie te creëren, zodat de vocht- en zoutbelasting op het metselwerk fors wordt gereduceerd. De geconstateerde gebreken aan het monument hebben geen invloed op het waterkerend vermogen van de boulevard.

I10022 Dammen Haventje Waarde

Uit inspectie is gebleken dat de damwanden van het haventje hersteld moeten worden. De damwanden hebben geen kerende functie maar hebben wel een cultuurhistorische waarde. Het project staat op de planning voor 2031-2032.

I10005 Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2027 -2028

Samen met de convenantpartners Veerse Meer wordt er momenteel gewerkt aan een kwaliteitsverbetering van de recreatieve voorzieningen in het Veerse Meer. De investeringen voor de aanlegvoorzieningen in 2027 en 2028 zijn samengevoegd als 1 investering. Er worden binnen het project nu meerdere steigers, damwanden en zwemsteigers vernieuwd in 2027 en 2028. Bij de provincie Zeeland is hier een subsidie van maximaal € 1.500.000,- voor aangevraagd. De voorbereidingen zijn in 2025 gestart en in 2027 wordt gestart met de realisatie.

I10007 / I10008 Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2029 en 2030

Voor het vernieuwen van aanlegvoorzieningen in het Veerse Meer wordt jaarlijks bij de begroting een krediet van circa € 320.000,- gevraagd.

I10034 / I10035 / I10036 / I10041 / I10358 Aankoop primaire waterkeringen 2027-2031

Jaarlijkse investering voor aankoop van gronden gelegen in onze primaire waterkeringen tot een maximum van € 300.000,- per jaar waarbij de aankopen achteraf bij de Jaarverslaggeving geformaliseerd worden door de algemene vergadering.

I10042 Aanpassen inspectiekokers (arbo)

In 2022 is bij de risico-inventarisatie en -evaluatie geconstateerd dat de inspectiekokers in de regionale waterkeringen mogelijk niet veilig betreden kunnen worden. Uit nader onderzoek is gebleken dat bij veel inspectiekokers de luiken te krap zijn, geen valrooster bevatten, de trap in slechte staat of niet aanwezig is en dat er soms geen mogelijkheid is om een valharnas aan te zekeren. Met dit project willen we deze tekortkomingen oplossen, zodat medewerkers veilig het onderhoud en inspecties kunnen uitvoeren.

HWBP-Projecten

De projecten voor het Hoogwaterbeschermingsprogramma(HWBP) bestaan uit 3 fasen, elk project heeft een verkenningsfase, een planuitwerkingsfase en een realisatiefase met een apart projectnummer per fase. Bij de nieuwe projecten staan alle projecten die op het landelijke programma zijn opgenomen.

De prognoses van de bestedingen zijn gebaseerd op de gemiddelde waarde van projecten met een gemiddelde opgave/complexiteit per kilometer van het door het HWBP opgestelde referentiekader. De voorgenoemde subsidie is berekend op 90% van deze bruto bestedingen.

I10010 / I10011 / I10012 HWBP Buitenhaven Vlissingen

Het project betreft de dijkversterking van een deel van het traject Sloehaven-Buitenhaven wat noodzakelijk is om in 2050 te voldoen aan de wettelijk gestelde eisen. Binnen dit project zal gefocust worden op het deel Buitenhaven Vlissingen met een lengte van 1,7 km. De prognose omvat de planuitwerkings- en realisatiefase van het project.

I10028 / I10029 / I10030 HWBP Zak van Zuid-Beveland

Het traject van de waterkering op Zuid-Beveland ten westen van Hansweert langs de Westerschelde richting de Kerncentrale moet worden verbeterd. Op basis van de uitgevoerde gevoeligheidsanalyse is de scope van het project vastgesteld op bijna 17 km. In 2024 is op basis van het vastgestelde Plan van Aanpak voor de verkenningsfase een krediet verstrekt en een subsidiebeschikking ontvangen van het HWBP. Een IPM team is gestart met de verkenningsfase die eind 2026/begin 2027 moet leiden tot een vastgesteld voorkeursalternatief. De prognoses omvatten de planuitwerkings- en realisatiefase van het project.

I10038 / I10039 / I10040 HWBP Sloehaven Vlissingen

Het project betreft de dijkversterking van een deel van het traject Sloehaven-Buitenhaven wat noodzakelijk is om in 2050 te voldoen aan de wettelijk gestelde eisen. Binnen dit project zal gefocust worden op het deel Sloehaven Vlissingen met een lengte van 5,4 km. Voor de verkenningsfase van het project is reeds een uitvoeringskrediet verleend. De prognoses omvatten de planuitwerkings- en realisatiefase van het project.

I10325 Zettingsvloeiing Ritthem

Dit project betreft een vooroeverbrestorting van een dijktraject wat onderdeel is van het dijkversterkingsproject 'HWBP Sloehaven - Vlissingen'. Vanwege het risico op zettingsvloeiing (instabiliteit van de vooroever) is onder meer een vooroeverbrestorting noodzakelijk langs een deel van het traject. Vooruitlopend op de dijkversterking (realisatie voorzien vanaf 2030) wordt de bestorting aangebracht om instabiliteit van de vooroever op te lossen. De vooroever vormt immers het fundament van de waterkering. Het HWBP heeft in 2025 bevestigd dat deze aanpak van zettingsvloeiing subsidiabel is. De bestortingslocatie wordt samen met het project I10013 Vooroeververdediging cluster 4.0 uitgevoerd.

I10326 / I10327 / I10328 HWBP Zuid-Beveland Oost, Oosterschelde

Uit de veiligheidsbeoordeling van dijktraject 31-2 blijkt dat het traject grotendeels is afgekeurd op stabiliteit. Na het uitvoeren van een veiligheidsanalyse zal een nauwkeurigere inschatting van de opgave via een specialistengesprek aan het HWBP worden voorgelegd, dit zal in 2027 uitgevoerd worden. Afkeur op binnenwaartse stabiliteit is de belangrijkste oorzaak van de opgave. De start van de verkenningsfase staat gepland in 2029.

I10334 / I10337 / I10338 HWBP Zuid-Beveland Oost, Westerschelde

Dit dijktraject is grotendeels afgekeurd. Alleen voor het deel in het Kanaal door Zuid-Beveland en bij de in 2016 uitgevoerde versterking van de Emanuelpolder wordt aan de normeis (1:30.000 per jaar) voldaan. Het gaat om een scope, met de huidige inzichten, van 17,6 km. Met uitlevering van de nieuwe hydraulische randvoorwaarden in 2026 kan hier nog een wijziging in optreden, waardoor de opgave kleiner wordt. In 2027 wordt de verkenningsfase gestart.

I10343 / I10350 / I10354 HWBP Tholen, Oosterschelde

Binnen- en buitenwaartse stabiliteit, piping en graserosie zorgen op bijna het gehele dijktraject voor afkeur. De totale opgave is bijna 33 km. De recent versterkte waterkering bij Sint-Annaland voldoet aan de waterveiligheidseisen. In 2027 wordt gestart met de voorverkenningfase, waarin door middel van extra onderzoek meer inzicht wordt verkregen in de totale scope en de een keuze wordt gemaakt in het opdelen in deelprojecten vanwege de beheersbaarheid.

4.3 Investerings programma Watersystemen

Bedragen x € 1.000

WATERSYSTEMEN - nieuw			Voorgenomen kredieten		
jaar uitv. krediet	Projectnr	Projectomschrijving	bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Nieuwe investeringen					
2026	I10047	Aanschaf noodmateriaal	1.500	-	1.500
2026	I10051	Poldergemaal Quarlespolder	1.217	-	1.217
2026	I10056	Renovatie pg Joh.Glerum	2.301	-	2.301
2026	I10082	Baggeren Passageule (vervolg)+Pyrami	4.790	-	4.790
2026	I10085	Baggeren Axel zuid 2026	3.700	-300	3.400
2027	H10000	Renovatie poldergemalen 2027	3.113	-	3.113
2027	I10063	CAW update regelingen / besturing	700	-	700
2027	I10066	Uitvoering KRW oevers 2026	1.825	-	1.825
2027	I10075	Uitv.duikers/stuwen GGOR/WB21 2026	1.725	-	1.725
2027	I10088	ren. Opmalingen/stuwen 2027	721	-	721
2027	I10090	Uitvoer.stedelijke waterplan.2024ev	1.050	-	1.050
2027	I10096	Wij-Water/uitv. gml nol 7 - deel 2	5.336	-759	4.577
2027	I10105	Herstel KRW oevers 2027	1.250	-	1.250
2028	H10001	Renovatie poldergemalen 2028 - 2032	26.674	-	26.674
2028	I10061	Gemaal Walsoorden	5.789	-	5.789
2028	I10067	Uitvoering KRW oevers 2027	1.250	-	1.250
2028	I10076	Uitv.duikers/stuwen GGOR/WB21 2027	1.725	-	1.725
2028	I10094	Uitvoering gemaal Othene	9.879	-	9.879
2028	I10106	Herstel KRW oevers 2028	1.250	-	1.250
2028	I10307	Brug Graaf Jansdijk	663	-	663
2028	I10308	Oevers Gaternissekreek	6.300	-	6.300
2028	I10315	Opmalingen en stuwen 2028	600	-	600
2029	I10068	Uitvoering KRW oevers 2028	1.250	-	1.250
2029	I10311	Uitv.duikers/stuwen GGOR/WB21 2028	1.725	-	1.725
2029	I10086	Verv.best.techn.inst. opmal	2.400	-	2.400
2029	I10103	Nieuw poldergemaal Wilhemindorp	500	-	500
2029	I10107	Herstel KRW oevers 2029	1.250	-	1.250
2029	I10365	Vispassage Boreel	1.300	-	1.300
2029	I10366	Vispassage Cadzand	1.300	-	1.300
2029	I10367	Vispassage Bath	700	-	700
2029	I10368	Vispassage 't Sas	200	-	200
2029	I10369	Verbetermaatregelen huidige vismigratievoorzieningen	5.264	-	5.264
2030	I10069	Uitvoering KRW oevers 2029	1.250	-	1.250
2030	I10108	Herstel KRW oevers 2030	1.250	-	1.250
2030	I10309	Uitvoering KRW oevers 2030	1.250	-	1.250
2030	I10312	Uitv.duikers/stuwen GGOR/WB21 2029	1.725	-	1.725
2031	I10310	Uitvoering KRW oevers 2031	1.250	-	1.250
2031	I10313	Herstel KRW oevers 2031	1.250	-	1.250
Subtotaal nieuwe investeringen Watersystemen			107.223	-1.059	106.163
WATERSYSTEMEN - onderhanden			AV kredieten		
			bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Subtotaal onderhanden investeringen Watersystemen			77.934	-14.834	63.100
Totaal Watersystemen (nieuw + onderhanden)			185.157	-15.893	169.264

Hieronder een toelichting op de projecten die gepland zijn in de periode 2027-2031 en nieuw zijn toegevoegd en/ of waarvan het voorgenomen krediet is gewijzigd:

I10307 Brug Graaf Jansdijk

De brug Graafjansdijk bij Axel is constructief in slechte staat. Inspectie en een quickscan laten zien dat het brugdek en de hoofddraagconstructie niet voldoet aan de normbelasting voor verkeersbruggen, waardoor een lastbeperking nodig is. Het project richt zich op renovatie of vervanging om de brug weer veilig en conform geldende eisen te laten functioneren.

I10308 Oevers Gaternissekreek

Langs de Gaternissekreek komen steeds meer meldingen binnen over verzakkingen en loshangend enkamat. Dit project is bedoeld om op het betreffende traject oeverherstel uit te voeren en daarmee de veiligheid en robuustheid van de watergang te herstellen.

I10315 Opmalingen en stuwen 2028

Voor 2028 is een pakket aan renovaties van opmalingen en stuwen geprioriteerd op basis van een vaste systematiek (o.a. leeftijd, storingen en inspecties civiel/elektro). Met dit project wordt de betrouwbaarheid en veiligheid van de assets geborgd en wordt uitvoering gegeven aan de vastgestelde prioritering richting 2028 met doorkijk naar 2029.

I10365 Vispassage Boreel

Dit project betreft het realiseren van een nieuwe vispassage bij Boreel om een vismigratieknelpunt op te lossen en de migratie tussen Rijkswater en regionale wateren te verbeteren (KRW/SGBP4-context).

I10366 Vispassage Cadzand

Dit project betreft het realiseren van een nieuwe vispassage bij Cadzand om een vismigratieknelpunt op te lossen en de intrek/migratie te verbeteren (KRW/SGBP4-context).

I10367 Vispassage Bath

Dit project betreft het realiseren van een nieuwe vispassage bij Bath om de vismigratie te verbeteren (KRW/SGBP4-context).

I10368 Vispassage 't Sas

Vispassage 't Sas betreft het verbeteren van de vispasseerbaarheid, waarvoor aanpassingen nodig zijn om vispasseerbaar te maken.

I10369 Verbetermaatregelen huidige vismigratievoorzieningen

Op basis van de Passagecheck-synthese 2017-2025 (RAVON) zijn voor tien locaties maatregelen benoemd om bestaande vismigratievoorzieningen te optimaliseren.

4.4 Investerings programma Wegen

Bedragen x € 1.000

WEGEN - nieuw			Voorgenomen kredieten		
jaar uitv. krediet	Projectnr	Projectomschrijving	bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Nieuwe investeringen					
2026	I10120	Verbreding fietspad Provincialeweg	668	-82	586
2026	I10136	Reconstructies wegen 2026	2.345	-	2.345
2026	I10116	Reconstructie Vrijstraat Sas v. Gent	312	-	312
2027	I10118	Verbreding fietspad Doeleweg	1.439	-138	1.301
2027	I10137	Reconstructies wegen 2027	2.345	-	2.345
2027	I10360	Bijdrage ontsluiting Kingfish	285	-	285
2027	I10127	Gr.onderhoud kunstwerken wegen 2027	600	-	600
2028	I10121	Verbreding fietspad Turkeijeweg	2.770	-	2.770
2028	I10128	Gr.onderhoud kunstwerken wegen 2028	600	-	600
2028	I10133	Fietspad Loodholse- en Pekelingseweg	1.899	-	1.899
2028	I10134	Fietspad Stelsedijk	200	-29	171
2028	I10138	Reconstructies wegen 2028	2.345	-	2.345
2028	I10359	Aanpak Isabellaweg	3.215	-1.565	1.650
2029	I10119	aanleg fietsp.Klooster- Kapellew. & Ri	2.825	-395	2.430
2029	I10129	Gr.onderhoud kunstwerken wegen 2029	600	-	600
2029	I10139	Reconstructies wegen 2029	2.345	-	2.345
2030	I10130	Gr.onderhoud kunstwerken wegen 2030	600	-	600
2030	I10140	Reconstructies Wegen 2030	2.345	-	2.345
2031	I10361	Reconstructies wegen 2031	2.345	-	2.345
2031	I10362	Renovatie kunstwerken 2031	600	-	600
Subtotaal nieuwe investeringen			30.683	-2.209	28.474

WEGEN - onderhanden		AV kredieten		
		bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Subtotaal onderhanden investeringen		17.636	-2.715	14.921
Totaal Wegen (nieuw + onderhanden)		48.319	-4.924	43.395

Hieronder een toelichting op de projecten die gepland zijn in de periode 2027-2031 en nieuw zijn toegevoegd en/ of waarvan het voorgenomen krediet is gewijzigd:

I10116 Reconstructie Vrijstraat Sas van Gent

Het project omvat de reconstructie van de Vrijstraat. De Vrijstraat ligt ten westen van Sas van Gent op de grens met België. De Vrijstraat kent drie beheerders, het waterschap, de gemeente Terneuzen en de gemeente Assenede (België). De gemeente Assenede heeft geen budget beschikbaar gesteld voor het onderhoud. Desondanks is onderhoud noodzakelijk en dient er een keuze gemaakt te worden over de aanpak. Deze keuzemogelijkheden voor het onderhoud betreffen: groot onderhoud op ons deel of klein onderhoud uitvoeren. Afhankelijk van juridische en technische mogelijkheden wordt een weloverwogen keuze uitgewerkt.

I10119 Aanleg fietspad Kloosterweg, Kapelleweg en Ringdijk

Dit project betreft de aanleg van een fietspad langs de Kloosterweg, de Kapelleweg en de Ringdijk tussen Scharendijke en de Delingsdijk. De realisatie wordt doorgeschoven naar 2029. De reden hiervoor is dat het Zeelandbrede fietsnetwerk is geactualiseerd en deze route niet meer voorkomt in het geactualiseerde netwerk. Dat betekent dat de realisatie van een fietspad komt te vervallen. We bekijken of er langs de route of een gedeelte daarvan fietsstroken aangelegd moeten worden. We zullen in ieder geval de scope van het project moeten wijzigen. Indien het project komt te vervallen zal daarover worden gerapporteerd.

I10121 Verbreding fietspad Turkeijeweg

Het betreft de verbreding van het fietspad langs de Turkeijeweg tussen de parallelweg van de N61 en de Gouden Polderdijk. De Turkeijeweg ligt ten oosten van Oostburg. Het fietspad heeft een breedte variërend van 2,00 tot 2,70 meter en een lengte van circa 2.470 meter. De verbreding betekent een verbetering van de verkeersveiligheid en verkleint de kans op verkeersongevallen. De realisatie van het project wordt uitgesteld naar 2028. Dit vanwege de (verwachte) benodigde tijd voor de grondverwerving alsook de afstemming over het vervangen en verleggen van kabels en leidingen. Door het verschuiven van de realisatie naar 2028 vervalt de subsidie.

I10133 Fietspad Loodholse- en Pekelingseweg

Het betreft de verbreding van het bestaande fietspad tussen de bebouwde kom van Grijskerke en de bebouwde kom van Aagtekerke. Het te verbreden fietspad heeft een lengte van circa 3.740 meter. De verbreding betekent een verbetering van de verkeersveiligheid en verkleint de kans op verkeersongevallen.

I10134 Fietspad Stelsedijk

Dit project betreft een ontbrekende schakel tussen de Dierikweg en Nissestelle ten westen van Kwadendamme. Het aan te leggen fietspad heeft een lengte van circa 50 meter. De aanpassing van het kruispunt van de Stelsedijk met de Kruiningenpolderweg is aan dit project toegevoegd om zo ruimte voor het fietspad te creëren. De kosten voor de aanpassing van dit kruispunt zijn inzichtelijk gemaakt en het krediet is hierop aangepast. Aan het project is door het Rijk een subsidie in het kader van de Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen (SPV) verleend.

I10360 Bijdrage ontsluiting Kingfish

De gemeente Noord-Beveland, de provincie Zeeland, Kingfish en wij zijn met elkaar overeengekomen dat het onderliggend wegennet bij een uitbreiding van Kingfish aangepast moet worden om de overlast voor de omgeving tot een minimum te beperken. De betrokken partijen trekken hierin gezamenlijk op. Er waren vier varianten voor de ontsluiting onderzocht. Onze bijdrage was gebaseerd op de realisatie van de variant Colijnplaatse Groeneweg en betrof maximaal € 285.000 inclusief btw en inflatiecorrectie. Deze variant heeft geen doorgang gevonden en momenteel wordt een nieuwe variant onderzocht.

I10359 Aanpak Isabellaweg

Het betreft de aanpak van het fietspad langs de Isabellaweg, Dijckmeesterweg en Zandstraat tussen de Watervlietseweg bij IJzendijke en de Westkade bij Zandstraat. Dit fietspad heeft een lengte van 15,6 kilometer en is te smal, ligt te kort op de rijbaan en is in een slechte staat. Verschillende varianten worden uitgewerkt welke na de zomer ter besluitvorming zullen worden voorgelegd. De huidige prognose gaat uit van het aanbrengen van rode fietsstroken. Deze variant wordt gecombineerd met groot onderhoud op de rijbaan, een afwaardering van de maximumsnelheid naar 60 km/u, de aanleg van plateaus op of bij alle kruispunten en de amovering van het bestaande fietspad. De raming is gebaseerd op de situatie van begin 2026. Stijgende brandstofprijzen, als gevolg van de oorlog in het Midden-Oosten, kunnen tot hogere kosten leiden.

I10127 / I10128 / I10129 / I10130 / I10362 Groot onderhoud kunstwerken wegen (2027-2031)

Het betreft het jaarlijkse investeringsvolume voor de aanpak van de bruggen in en de duikers onder onze wegen. Deze investeringen waren voorheen opgenomen als verzamelkrediet onder nummer PRJ1514 Groot onderhoud kunstwerken wegen. Het wordt nu voor elk jaar afzonderlijk als investering in de MIP opgenomen. De kunstwerken die tot en met 2028 gaan aanpakken zijn bekend. Dat zijn onder andere de bruggen in de Mariekerkseweg bij Grijpskerke en de Dijckmeesterweg bij Philippine. Welke kunstwerken we in de jaren daarna gaan aanpakken nog niet.

I10137 / I10138 / I10139 / I10140 / I10361 Reconstructies wegen (2027-2031)

Betreft de jaarlijkse budgetten voor reconstructies van een aantal wegen en fietspaden. De prioritering van de wegen en fietspaden die aangepakt gaan worden komen tot stand op basis van uitkomsten van inspecties en de noodzaak vanuit de omgeving. Een reconstructie omvat het verwijderen van de (volledige) fundering en verharding van een weg en het opnieuw aanbrengen ervan. In 2027 worden de Gorishoeksedijk bij Scherpenisse, de Melsesweg bij Zoutelande, de Spuidijk bij Kamperland, de Stroopuit bij Waterlandkerkje en het fietspad Hengstdijksestraat bij Hengstdijk aangepakt. In 2028 worden de Hoge Duvekotseweg bij Oostkapelle en het fietspad langs de Provincialeweg bij Zuiddorpe aangepakt. De jaren erna moeten nog worden geprioriteerd.

4.5 Investerings programma Afvalwaterketen

Bedragen x € 1.000

AFVALWATERKETEN - nieuw			Voorgenomen kredieten		
jaar uitv. krediet	Projectnr	Projectomschrijving	bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Nieuwe investeringen					
2027	H10004	Aanpassing/vervanging rg's 2027	6.037	-	6.037
2027	I10144	persleiding Wemeldinge vervangen	626	-	626
2027	I10145	Vervanging appendages persl 2027	500	-	500
2027	I10166	RWZI WAP, renovatie & optimalisatie	12.100	-	12.100
2027	I10182	Renovatie rg Magrette	710	-	710
2027	I10183	Renovatie rg Zuiddorpe Hoofdweg Zuid	400	-	400
2027	I10184	Renovatie rg Axel, Justaasweg	460	-	460
2027	I10293	Rwzi WAP indense	940	-	940
2028	H10005	Aanpassing/vervanging rg's 2028	5.045	-	5.045
2028	I10146	Vervangen/renov afvalw leiding 2028	2.400	-	2.400
2028	I10181	Automatiseren RWZI's & rg's	3.670	-	3.670
2028	I10213	vervangen elek inst. rwzi Camperland	2.625	-	2.625
2028	I10294	Rwzi Walcheren coaten ruimers VBT	600	-	600
2028	I10297	Rwzi Walcheren vervangen beluchtingplaten AT2	400	-	400
2028	I10300	RWZI Kloosterzande, uitbreiding uitvoering	8.715	-	8.715
2028	I10317	RWZI Tholen, beluchtingsplaten	265	-	265
2029	H10006	Aanpassing/vervanging rg's 2029	8.117	-	8.117
2029	I10147	Vervangen/renov afvalw leiding 2029	2.500	-	2.500
2029	I10164	rwzi TER ren. gashouder	500	-	500
2029	I10207	Uitbreiding rwzi Tholen	16.000	-	16.000
2029	I10316	RWZI Breskens, optimalisatie	2.000	-	2.000
2030	H10007	Aanpassing/vervanging rg's 2030	9.000	-	9.000
2030	I10148	Vervangen/renov afvalw leiding 2030	6.000	-	6.000
2030	I10211	rwzi's opslagtanks en leidingwerk	1.000	-	1.000
2031	H10008	Aanpassing/vervanging rg's 2031	9.701	-	9.701
2031	I10149	Vervangen/renov afvalw leiding 2031	7.000	-	7.000
2031	I10154	Zandvanger rwzi Sint Maartensdijk	3.000	-	3.000
2031	I10221	Aanpassing/vervanging RWZI's 2031	1.500	-	1.500
2032	H10014	Aanpassing/vervanging rg's 2032	9.000	-	9.000
2032	I10150	Vervangen/renov afvalw leiding 2032	8.000	-	8.000
2032	I10222	Aanpassing/vervanging RWZI's 2032	12.000	-	12.000
Subtotaal nieuwe investeringen Afvalwaterketen			140.810	-	140.810
AFVALWATERKETEN - onderhanden			AV kredieten		
			bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Subtotaal onderhanden investeringen Afvalwaterketen			75.933	-4.716	71.217
Totaal Afvalwaterketen (nieuw + onderhanden)			216.743	-4.716	212.027

Hieronder een toelichting op de projecten die gepland zijn in de periode 2027-2031 en nieuw zijn toegevoegd en/ of waarvan het voorgenomen krediet is gewijzigd:

I10182/I10183/I10184 Renovatie rioolgemaal Magrette, rioolgemaal Zuiddorpe en Renovatie rioolgemaal Axel, Justaasweg

De overeenkomst tussen gemeente Terneuzen en Scheldestromen is nog niet rond. Zodra dit rond is zal een (separaat) uitvoeringskrediet worden aangevraagd. De projecten staan in de begroting 2026 maar naar verwachting worden de projecten pas uitgevoerd in 2027. De projecten zijn geïndexeerd.

H10004 Aanpassing/vervanging rioolgemaal 2027

Renovatie rioolgemaal Wissenkerke, renovatie rioolgemaal Kamperland, renovatie rioolgemaal stationsbuurt, renovatie rioolgemaal Zanddijk, renovatie rioolgemaal Veere, coaten kelder rioolgemaal Hoek Julianastraat, renovatie civiel rioolgemaal Vlissingen en renovatie rioolgemaal 's Heer Hendrikskinderen

Dit zijn de projecten gepland voor uitvoering in 2027. De projecten rioolgemaal Hoek, Vlissingen en 's Heer Hendrikskinderen zijn nieuw toegevoegd op basis van prioritering voor uitvoering in 2027. Van de overige projecten zijn de ramingen geactualiseerd aan de hand van de laatste gegevens.

I10144 persleiding Wemeldinge vervangen

Het project is aangepast aan de laatste raming.

I10145 Vervanging appendages persleidingen 2027

Het project betreft de renovatie van een aantal afsluiters en ontluchtingen in 2027.

I10169 RWZI Kloosterzande, uitbreiding / I10300 RWZI Kloosterzande, uitbreiding uitvoering

De raming van het project is aangepast op basis van de systeemkeuze. De stikstofverwijdering wordt in 2027 gerealiseerd omdat dit een cruciaal onderdeel is van de KRW-doelstelling.

I10293 RWZI Willem Annapolder INDENSE

Een nieuw toegevoegd project voor het plaatsen van INDENSE-installatie raming € 940.000,- voor uitvoering in 2027. De uitvoering project I10166 RWZI Willem Anna-polder renovatie & optimalisatie is naar 2028/2029 geschoven. Daarom is de INDENSE-installatie uit dat project gehaald en naar 2027 geschoven om aan de stikstofeisen te voldoen.

H10005 Aanpassing/vervanging rioolgemaal 2028

Renovatie rioolgemaal Gapinge, renovatie rioolgemaal Nisse Driewegen, renovatie rioolgemaal 's-Gravenpolder, renovatie rioolgemaal Biggekerke, renovatie rioolgemaal Westkapelle, coaten kelder rioolgemaal Kerkwerpe

Dit zijn de projecten gepland voor uitvoering in 2028. De projecten rioolgemaal Nisse Driewegen, 's-Gravenpolder, Biggekerke, Westkapelle en coaten kelder rioolgemaal Kerkwerpe zijn nieuw toegevoegd op basis van prioritering voor uitvoering in 2028.

I10166 RWZI Willem Anna-polder renovatie & optimalisatie

De te nemen maatregelen moeten nader worden bepaald in een systeemkeuze, tot die tijd blijft het een voorlopige raming.

I10213 Vervangen elektrische installatie RWZI Camperland

De elektrotechnische installatie van de zuivering Camperland wordt vervangen omdat deze een aantal jaren gelede waterschade heeft opgelopen. De raming is geïndexeerd.

I10294 Coaten ruimers voorbezinktank RWZI Walcheren

Een nieuw project RWZI Walcheren coaten ruimers voorbezinktank raming € 600.000, - is in 2028 toegevoegd. Het betreft het stralen, coaten en elektrisch vervangen ruimers van de voorbezinktank.

I10297 Vervangen beluchtingsplaten Aeratietank 2 RWZI Walcheren

Een nieuw project voor het vervangen van de beluchting platen op de RWZI Walcheren met een raming van € 400.000, - is in 2028 toegevoegd. Het project omvat het vervangen van de beluchting platen aeratietank.

I10317 Vervangen beluchtingsplaten Aeratietank 2 RWZI Tholen

Een nieuw project van € 265.000, - voor het vervangen van de beluchting platen op de RWZI Tholen. De uitvoering staat gepland in 2028 en bestaat uit het vervangen van de beluchting platen aeratietank.

H10006 Aanpassing/vervanging rioolgemalen 2029

De jaarlijkse kosten voor de renovatie van rioolgemalen bedragen momenteel gemiddeld € 4 miljoen. Het budget is in deze kadernota verhoogd naar € 9 miljoen euro per jaar in 2029. Er wordt gestreefd naar het beheersen van de gemiddelde levensduur van de elektrische installaties op ongeveer 20 jaar. Dit vereist een renovatie van ongeveer 8 rioolgemalen per jaar. In de afgelopen jaren is dit tempo niet gehaald. Als de komende jaren wordt ingezet op de renovatie van ongeveer 10 rioolgemalen per jaar, blijft de gemiddelde leeftijd van de installaties oplopen tot gemiddeld 24 jaar. Voor het realiseren van dit hogere renovatietempo is een jaarlijks stapsgewijze investeringsgroei naar € 9 miljoen per jaar voor de rioolgemalen noodzakelijk.

Vanaf 2029 is dit investeringsniveau opgenomen en zijn de renovaties van Stavenisse, Scherpenisse en Kortgene gepland. Daarnaast zal in de komende jaren bekeken worden hoe de circa € 5,9 mln. nog onbenoemd ingevuld gaat worden.

I10316 Vervangen optimalisatie RWZI Breskens

Een nieuw project van €2.000.000,- voor uitvoering in 2029. Het betreft het realiseren van een influent buffer en aanpassingen ontvangstwerk in verband met aantasting door waterstofsulfide.

H10007 Aanpassing/vervanging rioolgemalen 2030

Voor 2030 is € 9 mln. aan renovaties gepland. In de komende jaren wordt door prioritering bepaald welke rioolgemalen gerenoveerd worden.

I10211 Aanpassingen opslagtanks en leidingwerk RWZI's

Voor de aanpassingen aan de opslagtanks en het leidingwerk op verschillende RWZI's. Dit is noodzakelijk om te voldoen aan de geldende BeoordelingsRichtLijn (BRL)-wetgeving is een raming opgesteld voor uitvoering in het jaar 2030, ter hoogte van € 1.000.000, -.

H10008 Aanpassing/vervanging rioolgemalen 2031

Voor 2031 is € 9,7 mln. aan renovaties gepland. In de komende jaren wordt door prioritering bepaald welke rioolgemalen gerenoveerd worden met een maximum van € 9 mln. Voorlopig staat rioolgemaal Paal in 2031 gepland.

H10014 Aanpassing/vervanging rioolgemalen 2032

Voor 2032 is € 9 mln. aan renovaties gepland. In de komende jaren wordt door prioritering bepaald welke rioolgemalen gerenoveerd worden.

I10146 /I10147 /I10148 /I10149 /I10150 Vervangen/renovatie afvalwaterleidingen 2028 /2029 /2030 /2031 /2032

Jaarlijkse projecten bestaand uit het vervangen/renoveren van de afvalwaterleidingen. Hierdoor wordt het rioolstelsel in stand gehouden voordat er zich calamiteiten voordoen.

4.6 Investerings Bestuur en Organisatie

Bedragen x € 1.000

BESTUUR EN ORGANISATIE - nieuw			Voorgenomen kredieten		
jaar uitv. krediet	Projectnr	Projectomschrijving	bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Nieuwe investeringen					
2026	I10264	Presentatiemiddelen AV-zaal	400	-	400
2027	H10011	Aank./verv tractiemiddelen 2027	2.193	-	2.193
2027	I10224	Verduurzaming wagenpark	500	-	500
2027	I10262	Werkplekken: hardware 2027	500	-	500
2027	I10301	Backup upgrade	300	-	300
2027	I10302	Uitwijk serverruimte	1.500	-	1.500
2027	H10015	Verv. en verduurzamen warmte-/koude instal. kant.Mb	5.250	-	5.250
2028	H10012	Aank./verv tractiemiddelen 2028	2.077	-	2.077
2028	I10303	Werkplekken: hardware 2028	600	-	600
2029	H10013	Aank./verv tractiemiddelen 2029	4.268	-	4.268
2029	I10295	Verduurzaming gevel kantoor Middelburg	3.000	-	3.000
2029	I10265	PA Netwerk 2029-2030	700	-	700
2029	I10266	KA Netwerk 2029-2030	700	-	700
2029	I10304	Werkplekken: hardware 2029	600	-	600
2030	I10305	Werkplekken: hardware 2030	600	-	600
2031	I10306	Werkplekken: hardware 2031	700	-	700
Subtotaal nieuwe investeringen Bestuur en Organisatie			23.888	-	23.888

BESTUUR EN ORGANISATIE - onderhanden			AV kredieten		
			bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Subtotaal onderhanden investeringen			7.398	-	7.398
Totaal Bestuur en Organisatie			31.286	-	31.286

Hieronder een toelichting op de projecten die gepland zijn in de periode 2027-2031:

H10015 Vervangen en verduurzamen warmte-/koude installaties kantoor Middelburg

De investering voorziet in vervanging van de gezamenlijke warmte-/koudevoorziening van het waterschapkantoor Middelburg en het Stads kantoor (Watstad-installatie). Ook wordt verduurzaming van het dak van kantoor Middelburg gerealiseerd door verbetering van dakbedekking en isolatie. Verbetering van de dakisolatie verlaagt de energievraag zodat de toekomstige warmte-koude installatie kleiner kan worden gedimensioneerd. Dit resulteert in een lager energieverbruik en CO₂-uitstoot en lagere exploitatiekosten. Naar aanleiding van de brand in de regelkast (januari 2025) wordt versneld onderzocht op welke wijze vervanging kan worden gerealiseerd; de uitkomsten kunnen nog leiden tot bijstelling van planning en ramingen.

I10264 Presentatiemiddelen AV-zaal

De investering voorziet in vervanging en modernisering van de presentatiemiddelen in de AV-zaal in Middelburg (beeldscherm, geluid en camera). Hiermee wordt de kwaliteit en betrouwbaarheid van (hybride) vergaderen geborgd en kan, conform bestuursprogramma, een voorziening voor live-uitzending/registratie worden gerealiseerd.

I10265 Proces automatisering: netwerk 2029-2030

De investering voorziet in vernieuwing van de netwerkinfrastructuur voor proces-/industriële automatisering (PA-netwerk), noodzakelijk voor vervanging van verouderde apparatuur, voorbereiding op 5G en het voldoen aan aangescherpte informatiebeveiligingseisen (NIS2). Hiermee worden beschikbaarheid en betrouwbaarheid van de procesautomatisering geborgd en risico's op verstoring van operationele processen beperkt. I10265 betreft de vervangingsinvestering voor de werkzaamheden in 2024 en 2025.

H10011, H10012, H10013 Aankoop en vervanging van tractiemiddelen

Betreft de aankoop en vervanging van tractiemiddelen voor de periode 2027-2029. Dit materieel wordt ingezet om het onderhoud van de afdelingen watersystemen, wegen en waterkeringen uit te kunnen voeren.

Werkplekken: hardware 2027-2031 (I10262, I10303, I10304, I10305, I10306)

Structurele vervanging van apparatuur die nodig is voor het aanbieden van een goede werkplek. Dit betreft apparatuur zoals beeldschermen, dockingstations, muizen en toetsenborden.

I10224 Verduurzaming wagenpark

De investering beoogt invulling te geven aan de RES (Regionale Energiestrategie)-doelstelling om het eigen wagenpark uiterlijk in 2030 voor lichte voertuigen emissieloos te maken en voor zware voertuigen zoveel mogelijk emissieloos. De voertuigen zelf worden geleased en zijn geen onderdeel van de investering. De visie Buitendienst is recent opgeleverd en vormt input voor de verdere uitwerking van scope, fasering en bijbehorende investeringsraming.

I10266 Kantoor automatisering: netwerk 2029-2030

De investering zorgt voor de vernieuwing van de netwerkinfrastructuur voor kantoor automatisering. De investering bestaat uit het aanschaffen van netwerkapparatuur zoals routers, switchen, wifi-punten. Ook de aanscherping van de informatiebeveiliging (NIS2) wordt meegenomen in de vernieuwing. I10266 is de vervangingsinvestering voor de werkzaamheden in 2024 en 2025.

I10301 Backup upgrade

De investering voorziet in vervanging en vernieuwing van de huidige back-upapparatuur en bijbehorende software. De bestaande back-upvoorziening bereikt binnen afzienbare tijd het einde van de technische levensduur (end-of-life), waardoor de kans toeneemt op verhoogde verstoring van de beschikbaarheid, betrouwbaarheid en herstelbaarheid van de informatievoorziening. Met tijdige vervanging wordt de continuïteit van primaire processen geborgd, wordt blijvend voldaan aan geldende beveiligings- en compliance-eisen en worden ongeplande uitval en dataverlies voorkomen.

I10302 Uitwijk serverruimte

De investering voorziet in een uitwijkvoorziening (geografisch gescheiden IT-redundantie) zodat bij een calamiteit op één locatie geen continuïteitsrisico voor de organisatie ontstaat. Geografische IT-redundantie is noodzakelijk om vitale waterschapstaken ook onder uitzonderlijke omstandigheden te kunnen blijven uitvoeren. Hiermee worden handelingsruimte, continuïteit en wettelijke weerbaarheid aantoonbaar versterkt, conform de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke) en de Cyberbeveiligingswet.

I10295 Verduurzaming gevel kantoor Middelburg

De investering voorziet in verbetering van de gevelisolatie van kantoor Middelburg. Via de huidige gevelisolatie treedt onnodig warmteverlies op. Dit verlaagt de energievraag en is een koppelkans met H10015 (vervanging warmte-/koude installatie), zodat de toekomstige installatie kleiner kan worden gedimensioneerd. Dit resulteert in een lager energieverbruik en CO₂-uitstoot en lagere exploitatiekosten.